

چاپ دوم

حجة بن الحسن
امام مهدی

پاسخ‌های کوتاه به ۴۰ پرسش مهم جوانان درباره مهدویت • هادی قطبی

اب پ ت ث ج چ ح خ د ذ
ر ز ژ س ش ص ض ط ظ ع غ
ف ق ک گ ل م ه دی ن و

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قطبی، هادی

حجة بن الحسن امام مهدی (عجل الله تعالی فرجه الشریف) پاسخ های کوتاه به ۴۰ پرسش مهم جوانان
درباره مهدویت، هادی قطبی، قم، احمدیه، ۱۳۸۸.

۱۲ ص.

ISBN: 964 - 8504 - 22 - 9

کتابنامه ص ۱۰۱ - ۱۰۸.

۱. محمد بن حسن (عجل الله تعالی فرجه الشریف)، اما دوازدهم، ۲۵۵ق. ۲. مهدویت - پرسش و پاسخ.
الف. عنوان.

ح ۳ : ۶ق / ۴ / ۲۲۴ BP

حجة بن الحسن
امام مهدی

﴿عَجَّلَ اللَّهُ تَعَالَى فَرَجَهُ الشَّرِيفَ﴾

پاسخ‌های کوتاه به ۴۰ پرسش مهم جوانان درباره مهدویت

هادی قطبی

حجة بن الحسن امام مهدی (عجل الله تعالى فرجه الشريف) ﴿

پاسخ‌های کوتاه به ۴۰ پرسش مهم جوانان درباره مهدویت

مؤلف: هادی قطبی

www.qotbi.blogfa.com

ناشر: انتشارات احمدیه

چاپ: قسم / زلال کوثر

نوبت چاپ: دوم / خرداد ۱۳۸۸

تیراژ: ۱۵۰۰ نسخه

قطع و تعداد صفحات: جیبی (خستی) / ۱۱۲ صفحه

بها: ۱۱۰۰ تومان

مرکز پخش:

قسم - انتشارات احمدیه ۰۹۱۲ ۱۵۳ ۵۰۹۷ - ۰۹۱۲ ۵۵۳ ۸۳۸۶

پست الکترونیکی: HADIQOTBI@GMAIL.COM

شابک: ۹ - ۲۲ - ۸۵۰۴ - ۹۶۴ - ۹ / ۹۶۴ - ۸۵۰۴ - ۲۲ - ۹ / ISBN: 964 - 8504 - 22 - 9

هرگونه تکثیر و نسخه برداری اعم از کپی و چاپ منوط به اجازه ناشر می باشد

فهرست مطالب

- مقدمه..... ۱۱
- شناسنامه امام مهدی (عجل الله تعالی فرجه)..... ۱۳
۱. امام زمان علیه السلام چه ویژگی‌هایی دارد؟ وضعیت ظاهری و شخصیتی ایشان چگونه است؟. ۱۴
۲. چرا نام امام زمان علیه السلام در قرآن نیامده است؟..... ۱۵
۳. آیا غیر از شیعیان، اهل سنت هم امام زمان علیه السلام را قبول دارند؟..... ۱۷
۴. چرا امام زمان علیه السلام از نظرها غایب شدند؟..... ۱۹
۱. امتحان و آزمایش انسان‌ها..... ۱۹
۲. آزادی از بیعت دیگران..... ۲۰
۳. حفظ جان امام زمان علیه السلام..... ۲۰
۴. تربیت انسان‌ها..... ۲۰
- یک مثال..... ۲۰
۵. چرا امام زمان علیه السلام غیبت صغری داشت؟ چرا از همان اول، غیبت کبری شروع نشد؟..... ۲۲
۶. نایبان خاص امام زمان علیه السلام چه کسانی بودند و کارشان چه بود؟..... ۲۳
۷. چه مانعی داشت حضرت مهدی علیه السلام در آخر الزمان متولد می‌شد؟ فایده غیبت چیست؟... ۲۵

- سه نکته درباره غیبت..... ۲۶
- ۸ چرا قبل از ظهور امام زمان علیه السلام باید از رهبر و مرجع تقلید فرمان بگیریم؟..... ۲۷
- مسأله رهبری..... ۲۸
۹. امام زمان علیه السلام وقتی حاضر نیست و غایب است، چگونه به دیگران نفع می‌رساند؟..... ۳۰
۱۰. مگر می‌شود کسی بیشتر از هزار سال عمر داشته باشد؟..... ۳۲
- بررسی تاریخی..... ۳۲
- بررسی علمی..... ۳۳
- یک مثال ساده..... ۳۴
۱۱. محل سکونت حضرت مهدی علیه السلام کجاست؟ جزیره خضرا یا مثلث برمودا؟..... ۳۵
۱۲. آیا کسی هم امام زمان علیه السلام را دیده است؟ اصلاً چه طور می‌شود ایشان را دید؟..... ۳۷
- اما راه رسیدن..... ۳۹
۱۳. مگر امام هم مریض می‌شوند که می‌گویند «برای سلامتی امام زمان صلوات»؟..... ۴۰
۱۴. چرا هنگام شنیدن نام قائم علیه السلام باید بایستیم و دست روی سرمان بگذاریم؟..... ۴۱
۱۵. چگونه می‌شود امام زمان علیه السلام را در زندگی خود حس کنیم؟..... ۴۲
۱۶. آیا امام زمان علیه السلام از حال و روز مسلمانان خبر دارد؟ و آیا در میان مردمند؟..... ۴۳

- یک داستان واقعی ۴۴
۱۷. چرا امام زمان علیه السلام ظهور نمی‌کند؟ مگر شرط خاصی دارد؟ ۴۶
۱۸. انتظار به چه معنی است؟ چگونه باید انتظار کشید؟ ۴۷
۱۹. اینکه می‌گویند «منتظر واقعی باشید»، یعنی چه؟ آیا کار خاصی باید انجام دهیم؟ ۴۹
- یک مثال ساده ۵۰
- مهم‌ترین وظایف انسان منتظر ۵۱
۱. معرفت نسبت به امام ۵۱
۲. اطاعت از امام ۵۱
۳. محبت نسبت به امام ۵۱
۲۰. از کجا بفهمیم چه قدر امام را دوست داریم و معرفت داریم؟ ۵۳
- یک مثال، یک داستان ۵۵
۲۱. علایم و نشانه‌های ظهور امام زمان علیه السلام کدام است؟ ۵۸
- دو نکته مهم ۵۸
۲۲. زمینه‌های ظهور با علایم و شرایط ظهور چه فرقی دارند؟ ۶۰
- تطبيق ممنوع! ۶۱

۲۳. کدام دعا نقش مهمی در ظهور امام زمان علیه السلام دارد؟ ۶۲
۲۴. در طول این همه سال، آدم‌های خوب به اندازه ۳۱۳ نفر نمی‌شوند؟ ۶۴
- یک داستان تکان دهنده ۶۴
- ویژگی یاران امام عصر علیه السلام ۶۶
۲۵. یک دانش‌آموز یا کسی که شغل آزاد دارد، چگونه می‌تواند منتظر واقعی باشد؟ ۶۸
۲۶. من بالاخره باید چه کنم که خداوند فرج مولای مرا زودتر برساند؟ ۶۹
- دو نکته مهم ۷۰
۲۷. آیا ما نباید ظلم و ستم را بیشتر کنیم تا امام زمان علیه السلام زودتر بیایند؟! ۷۲
۲۸. آخرالزمان چه وقتی است؟ ۷۴
۲۹. سفیانی، دجال، نفس زکیه، سید حسنی، سید یمانی و خراسانی. اینها چه کسانی اند؟ .. ۷۶
- خروج سفیانی ۷۶
- سید یمانی ۷۷
- نفس زکیه ۷۷
- سید حسنی ۷۷
- خروج خراسانی ۷۸

- دجال ۷۸
۳۰. ظهور حضرت مهدی علیه السلام چگونه است؟ در هنگام ظهور چه اتفاقاتی رخ می دهد؟ ۸۰
۳۱. درباره دوران بعد از ظهور بگویند. وقتی امام زمان علیه السلام بیاید، دنیا چگونه است؟ ۸۲
۳۲. آیا با ظهور امام زمان علیه السلام دین اسلام کامل می شود؟ ۸۴
۳۳. آیا درست است که می گویند شیطان در زمان ظهور کشته می شود؟ ۸۶
۳۴. با این تکنولوژی های پیشرفته، چطور امام زمان علیه السلام با شمشیر ظهور می کند؟ ۸۸
۳۵. آیا درست است که بعضی می گویند حضرت عیسی علیه السلام زنده است؟ ۹۰
۳۶. ظهور امام زمان علیه السلام کی و در کجا اتفاق می افتد و بعد از آن در کجا زندگی می کنند؟ ۹۱
۳۷. امام زمان علیه السلام پس از ظهور، چند سال حکومت می کنند؟ ۹۳
۳۸. آیا قیامت بعد از امام زمان علیه السلام اتفاق می افتد؟ ۹۵
۳۹. جریان مسجد جمکران چیست؟ و آیا به راستی حضرت در آن جا حضور دارد؟ ۹۶
۴۰. چرا این همه که دعا می کنم و نماز می خوانم، حاجتم برآورده نمی شود؟ ۹۷
- شرایط استجاب دعا ۹۸
- معرفی چند کتاب ۱۰۰

زمانی که به سؤالات مختلف جوانان در زمینه‌های دینی و اعتقادی پاسخ می‌دادم، هیچ‌کدام را به اندازه سؤالات مهدویت، حساس و دقت‌برانگیز ندیده‌ام.

نیاز مردم به امام معصوم علیه السلام و از طرفی غیبت کبرای امام دوازدهم مهدی موعود عجل الله تعالی فرجه موجب شک و تردیدهایی در این باره شده است. جوانان ما در آزمونی سخت گرفتار آمده‌اند و از طرفی دیگر عده‌ای در این میان از اعتقادات و احساسات پاک سوءاستفاده کرده و ادعاهای دروغین خود را مانند نمایندگی از طرف امام زمان و یا ادعای دیدار با حضرت و ... را مطرح کرده‌اند و عده‌ای را به دور خویش گردآورده‌اند.

در این مجموعه سعی شده با استفاده از سؤالات کتبی جوانان درباره امام زمان عجل الله تعالی فرجه مهم‌ترین آنها انتخاب شده و به آنها پاسخ‌هایی کوتاه، معتبر و مستند با قلمی روان که از شیوه تمثیل بی‌بهره نباشد، داده شود و از توضیحات غیرضروری و دامن زدن به مسایل اختلافی مانند داشتن زن و فرزند یا کشته شدن حضرت توسط یک زن و مسایلی از این دست که فایده عملی هم ندارد و مورد توصیه هم نیست،^۱ پرهیز شده باشد.

انتشارات احمدیه کوشیده است تا این اثر را با طرح و قالبی نو به خوانندگان ارائه دهد تا بر زیبایی‌های این مجموعه بیفزاید.

با این همه، مجموعه حاضر ممکن است دارای نقاط ضعف و اشتباهات سهوی باشد. خواهشمند است از انتقادات و پیشنهادات سازنده خود، ما را بهره‌مند کرده و در اصلاح این اثر در چاپ‌های بعدی یاری نمایید.

امیدوارم این قدم کوچک، رضایت حضرت حق و خلیفه الهی حضرت مهدی موعود **﴿عجل الله تعالی فرجه﴾** را جلب کرده و ما را مشمول عنایات و دعا‌های آن حضرت قرار دهد.

قم مقدسه - هادی قطبی

اسفند ۱۳۸۷ - ۹ ربیع الاول ۱۴۳۰

سالروز امامت حضرت مهدی موعود **﴿عجل الله تعالی فرجه﴾**

شناسنامه امام مهدی ﴿عجل الله تعالى فرجه﴾

نام: م ح م د ﴿عجل الله تعالى فرجه﴾

نام پدر: امام حسن عسکری علیه السلام

نَسَب: م ح م د (مهدی) بن الحسن العسکری بن علی الهادی بن محمد الجواد بن
علی الرضا بن موسی الکاظم بن جعفر الصادق بن محمد الباقر بن علی السجاد بن
حسین الشہید بن علی بن ابی طالب علیہ السلام

مادر: نرجس

کنیه: ابوالقاسم

القاب: مهدی، قائم، منتظر، حجت، صاحب الزمان، ولی عصر، بقیة الله

تاریخ تولد: نیمه شعبان ۲۵۵ هجری قمری

محل تولد: سامراء

آغاز غیبت صغری: سال ۲۶۰ هجری قمری تا سال ۳۲۹ هجری قمری. ۶۹ سال

آغاز غیبت کبری: از سال ۳۲۹ هجری قمری تا اکنون^۲

□ □ □

امام زمان **عجل الله تعالى فرجه** چه ویژگی‌هایی دارد؟ وضعیت ظاهری و شخصیتی ایشان چگونه است؟

حضرت مهدی **عجل الله تعالى فرجه** از حیث صورت و سیرت شبیه پیامبر اکرم **صلی الله علیه و آله و سلم** است. بنا بر روایات، ایشان در سن یک پیرمرد و به صورت یک جوان است و مردی چهل ساله یا کمتر به نظر می‌رسد و تا زمانی که زنده است پیر نمی‌شود. نورانی، خوش‌رو و خوش‌مو است.

ایشان مانند جدشان امیرالمؤمنین **علیه السلام** از نیروی بسیاری برخوردار است؛ به گونه‌ای که اگر دست به بزرگترین درخت زمین بیندازد آن را از جا می‌کند. دارای چشمانی سیاه و درشت است و خالی بر قسمت راست صورت دارد.^۳

چرا نام امام زمان **﴿عجل الله تعالى فرجه﴾** در قرآن نیامده است؟

همان طور که می دانید نام هیچ کدام از ائمه اطهار **علیهم السلام** در قرآن نیامده است؛ اما باید بدانیم قرآن دارای ظاهر و باطن است و معنای باطنی آنها از بیان امامان معصوم **علیهم السلام** معلوم می شود.

آیات بسیاری از قرآن کریم درباره حضرت مهدی **﴿عجل الله تعالى فرجه﴾** و حکومت او است و علامه مجلسی **رحمه الله** در این باره شصت آیه قرآن را با تفسیر روایی آورده است.^۴ که مهم ترین آنها درباره مهدویت و حکومت جهانی امام مهدی **﴿عجل الله تعالى فرجه﴾** چهار آیه زیر است:

۱. آیه ۱۰۵ سوره انبیاء: **﴿وَلَقَدْ كَتَبْنَا فِي الزَّبُورِ مِنْ بَعْدِ الذِّكْرِ أَنَّ الْأَرْضَ يَرِثُهَا عِبَادِيَ الصَّالِحُونَ﴾**؛ ما بعد از آن که در تورات نوشته بودیم، در زبور نوشتیم که بندگان صالح و شایسته ما وارث زمین می شوند.

۲. آیه ۵۵ سوره نور: **﴿وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَ لِيُمَكِّنَنَّ لَهُمْ دِينَهُمُ الَّذِي**

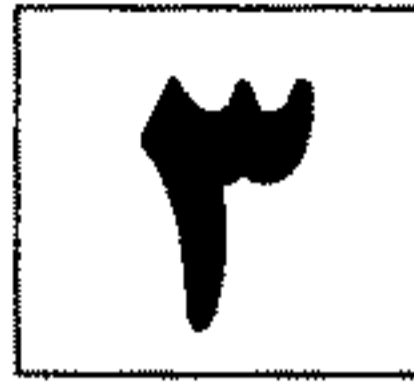
از تَضَى لَهُمْ وَ لَيُبَدِّلَنَّهُمْ مِنْ بَعْدِ خَوْفِهِمْ أَمْنًا يَعْبُدُونَنِي لَا يُشْرِكُونَ بِي شَيْئًا ﴿١٦﴾ خدا به کسانی از شما که ایمان آورده‌اند و عمل شایسته انجام داده‌اند و عده داد که آنان را خلیفه زمین گرداند. چنان‌که گذشتگان را خلیفه گردانیده بود و دینی را که بر ایشان پسندیده است استوار و نیرومند گرداند و ترسشان را به ایمنی تبدیل کند تا مرا عبادت کنند و چیزی را شریک قرار ندهند.

۳. آیه ۵ سوره قصص: ﴿وَتُرِيدُ أَنْ نَمُنَّ عَلَى الَّذِينَ اسْتَضَعُوا فِي الْأَرْضِ وَ نَجْعَلَهُمْ أئِمَّةً وَ نَجْعَلَهُمُ الْوَارِثِينَ﴾؛ ما اراده کرده‌ایم که بر ضعفای زمین منت نهاده، پیشوا و وارث زمینشان گردانیم.

۴. آیه ۹ سوره صف: ﴿هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَىٰ وَ دِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَ لَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ﴾؛ او خدایی است که رسولش را با هدایت و دین حق فرستاد تا بر تمام ادیان غالب گرداند اگر چه مشرکین آن را ناخوش بدارند.

آری؛ دنیا روزی را در پیش دارد که قدرت و اداره زمین به دست مؤمنان و مردان شایسته می‌افتد و دین اسلام بر تمام دین‌ها غالب می‌شود و یکتاپرستی جای‌گزین شرک می‌گردد. آن زمان، همان عصر مهدی موعود ﴿عجل الله تعالی فرجه﴾ است.

آیا غیر از شیعیان، اهل سنت هم امام زمان **«عجل الله تعالی فرجه»** را قبول دارند؟
بله؛ احادیث بسیاری در این باره در کتاب‌های اهل سنت یافت می‌شود که علمایشان
نیز آنها را قبول دارند. تمام جملات زیر در کتاب‌های اهل سنت دیده شده است:

بعد از پیامبر **ﷺ** ۱۲ نفر جانشین و وصی او هستند که اولین آنها، امام
علی **علیه السلام** و آخرین آنها مهدی **«عجل الله تعالی فرجه»** است. امام حسن عسکری **علیه السلام** امام
یازدهم است و از او فرزندی هم‌نام پیامبر اکرم **ﷺ** در سال ۲۵۵ هجری قمری
متولد شده است^۶ و او حجت خداوند بعد از امام عسکری **علیه السلام** است.^۷ حضرت
مهدی **«عجل الله تعالی فرجه»** در غیبت به سر می‌برد و هنوز زنده است و در آینده ظهور
خواهد کرد و عیسی بن مریم **علیه السلام** خواهد آمد و پشت سر او نماز می‌گزارد.^۸

بنابراین اهل سنت در اعتقاد به مهدویت در بسیاری موارد با ما شیعیان هم عقیده
هستند و فقط در بعضی موارد با ما اختلاف دارند. حتی عده‌ای از اهل سنت درباره
حضرت مهدی **«عجل الله تعالی فرجه»** و دفاع از عقیده مهدویت و رد منکران امام
زمان **«عجل الله تعالی فرجه»** کتاب‌هایی با عنوان «أخبار المهدی» نوشته‌اند.^۹

اکنون هم در مرکز اهل سنت و در میان وهابیان (مخالفان شیعه) یعنی مسجد
النبی ﷺ در مدینه، بر دیوارهای بخشی از حرم نام اهل بیت علیهم السلام از امام علی تا
امام زمان علیهم السلام نقش بسته است و این خود دلیلی است که فقط شیعه به حضرت
مهدی (عجل الله تعالی فرجه) و پدران او اعتقاد ندارد، بلکه اهل سنت نیز به آن معتقدند.

□ □ □

چرا امام زمان عجل الله تعالى فرجه از نظرها غایب شدند؟

البته غیبت امام معصوم، مسأله‌ای نیست که مربوط به امام زمان عجل الله تعالى فرجه باشد. بلکه قبل از ایشان هم مسأله زندگی مخفیانه و دور از دیدگان مردم توسط امام هادی علیه السلام و امام عسکری علیه السلام صورت گرفته بود.

درباره پیامبران گذشته هم مسأله غیبت مطرح بوده و در قرآن آمده است. مثل حضرت موسی علیه السلام که چهل روز از امت خود غایب شد.^{۱۰} یا حضرت مسیح علیه السلام که به خواست خدا از چشم امتش پنهان شد و نتوانستند او را بکشند.^{۱۱}

اما برای غیبت امام زمان عجل الله تعالى فرجه چند علت بیان شده است:

۱. امتحان و آزمایش انسان‌ها

با غیبت امام زمان عجل الله تعالى فرجه، مؤمنان واقعی از غیر واقعی معلوم می‌شوند. فایده‌اش این است که یاران خوب از یاران سست و ضعیف جدا می‌شوند.

غیبت امام، مانند بسیاری از مشکلات دیگر، نوعی امتحان کردن مردم است.^{۱۲}

۲. آزادی از بیعت دیگران

یعنی حضرت مخفی شد تا مانند اجداد و پدران خود بیعتی از طاغوت زمان خود بر گردن نداشته باشد و مجبور به همکاری با دشمن نباشد.^{۱۳}

۳. حفظ جان امام زمان (عجل الله تعالی فرجه)

البته نه این که امام از شهادت و کشته شدن در راه خدا بترسد، بلکه آن حضرت چون آخرین ذخیره الهی در زمین است، باید جانشان محفوظ بماند. بنابراین خداوند به هر وسیله ممکن، جان ایشان را حفظ می کند تا حکومت الهی برپا شود. یکی از راههای حفظ جان امام، پنهان بودن و غیبت ایشان است؛^{۱۴} مانند پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله که از خطر مشرکین مکه در غار پنهان شدند.^{۱۵}

۴. تربیت انسان ها

وقتی مردم نسبت به پیامبر صلی الله علیه و آله و امام علیه السلام قدرشناسی کنند و وظایف خود را انجام ندهند و با ایشان مخالفت کنند، خداوند پیشوایشان را از آنها جدا می کند تا مردم به خود بیایند و قدر امامشان را بدانند.^{۱۶}

یک مثال

فرض کنید در کوچه ای که زندگی می کنید تیر چراغ برقی قرار دارد که بدون لامپ است و خاموش. اگر بپرسند چرا لامپ ندارد؟ اهالی می گویند: این تیر برق لامپ داشت اما بچه ها آن را شکستند. لامپ جدید گذاشتند اما باز آن را شکستند. تا ۱۱

بار این حادثه اتفاق افتاده است. اداره برق منطقه گفته است: لامپ نمی‌گذاریم تا مطمئن شویم این لامپ آخری سالم می‌ماند.

ما یازده امام معصوم علیهم‌السلام داشتیم که در میان ما و در دسترس بوده‌اند، اما به خاطر ظلم و ستم حاکمان جور و مردم بی‌وفا، جانشان در معرض خطر قرار گرفت و به شهادت رسیدند و نتوانستند حکومت الهی را در زمین برقرار سازند. پس نمی‌توان این آخرین ذخیره الهی را در دسترس همه گذاشت تا جان او مانند پدران بزرگوارش در خطر باشد. فعلاً هدایت او مخفیانه است تا ما آماده شویم.

پس دلیل دیگر غیبت می‌تواند آماده نبودن مردم باشد.

□ □ □

چرا امام زمان عجل الله تعالی فرجه غیبت صغری داشت؟ چرا از همان اول، غیبت کبری شروع نشد؟

نخست آن که غیبت ناگهانی موجب ناامیدی و حتی شک و تردید در وجود حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه می شد. ممکن بود عده‌ای بگویند اصلاً ایشان به دنیا نیامده و وجود ندارد.

دوم آن که غیبت کبری نیازمند زمینه‌سازی بود تا مردم آن را بپذیرند. از همین جهت غیبت صغری لازم بود که به مدت ۶۹ سال - از شهادت امام حسن عسکری علیه السلام (در سال ۲۶۰ هجری قمری) تا سال ۳۲۹ هجری قمری - طول کشید تا هم جان حضرت حفظ شود، و هم این که شیعیان آماده غیبت طولانی‌تری به نام غیبت کبری باشند.

نایبان خاص امام زمان (عجل الله تعالی فرجه) چه کسانی بودند و کارشان چه بود؟
در زمان غیبت صغری، حضرت مهدی (عجل الله تعالی فرجه) عده‌ای را - البته نه به طور هم‌زمان - به عنوان نایب خود تعیین کردند که واسطه امام و مردم محسوب می‌شدند.

نایبان خاص افراد عادی نبودند. ویژگی‌ها و صفاتی برجسته داشتند که در زمان خود از بهترین مردم محسوب می‌شدند. امانت‌داری، پاک‌دامنی، عدالت در گفتار و رفتار، رازداری و پوشاندن اسرار اهل بیت (علیهم‌السلام) از جمله خصوصیات آنان بود.

اولین نایب خاص: عثمان بن سعید عمری

دومین نایب خاص: محمد بن عثمان فرزند نایب اول

سومین نایب خاص: حسین بن روح نوبختی

و چهارمین و آخرین نایب خاص: علی بن محمد سمري بود.^{۱۷}

مهم‌ترین وظایف نایبان خاص، جلوگیری از تفرقه شیعیان، رساندن سؤالات شرعی و مشکلات علمی شیعیان به امام و آوردن پاسخ آن حضرت، دریافت و

تحويل خمس و زکات و اموال متعلق به امام زمان عجل الله تعالى فرجه، و مصرف آنها به دستور امام بوده است.

اما حضرت مهدی عجل الله تعالى فرجه در زمان غیبت کبری کسی را به عنوان نایب خاص معرفی نکردند، بلکه با بیان چند ویژگی مهم، عده‌ای را تا زمان ظهور، به عنوان حجّت خود بر مردم قرار دادند.

بنابراین در عصر غیبت کبری کسی که ادعای نیابت خاصه کند و بگوید: «من از طرف امام زمان وکیلیم و مأموریت دارم و ایشان مرا معرفی کرده‌اند ولی کسی نباید بفهمد و ...» دروغ‌گوست؛ چون امام زمان عجل الله تعالى فرجه نامه‌ای برای آخرین نایب خود فرستاد که در آن نوشته شده بود: «به زودی از شیعیان من کسانی می‌آیند که مدعی دیدن من هستند. بدانید که هر کس پیش از خروج سفیانی و رسیدن زمان صیحه آسمانی (که از نشانه‌های ظهور هستند) ادعا کند که مرا دیده است، دروغ‌گو و افترا زننده است».^{۱۸} یعنی امروزه اگر کسی ادعا کند امام را زیارت می‌کند و با ایشان ارتباط دارد و دستور می‌گیرد و یا این که مأمور است فلان کار را انجام بدهد و یا خود را نایب خاص معرفی کند، حتماً دروغ گفته است.

چه مانعی داشت حضرت مهدی (عجل الله تعالی فرجه) در آخرالزمان متولد می‌شد تا نیازی به غیبت طولانی نباشد؟ اصلاً غیبت چه فایده‌ای دارد؟
به این چند جمله دقت کنید:

۱. بر اساس روایات، امامان معصوم علیهم السلام فقط ۱۲ نفرند که همه از خاندان پیامبر صلی الله علیه و آله می‌باشند و آخرین آنها حضرت مهدی (عجل الله تعالی فرجه)، فرزند امام حسن عسکری علیه السلام است.

۲. اگر خداوند زمین را از حجت خود خالی بگذارد، بندگان خود را بدون اینکه راه خوب را از بد بدانند، به علت اعمال ناشایست مجازات می‌کند و این خلاف حکمت خداوند است. پس وجود امام به عنوان راهنما، لطف خدا بر مردم است تا سرگردان نباشند.

۳. یازدهمین پیشوای ما امام حسن عسکری علیه السلام در سال ۲۶۰ هجری قمری در سامراء به شهادت رسیدند و از آن زمان تاکنون (یعنی سال ۱۴۳۰ قمری) ۱۱۷۰ سال می‌گذرد.

نتیجه اینکه اگر امام زمان (عجل الله تعالی فرجه) هنوز متولد نشده بود، جهان ۱۱۷۰

سال بایست بدون حجت الهی باشد؛ که این امر با نظام آفریش و فلسفه وجود امام سازگار نیست. پس امام مهدی **﴿عجل الله تعالی فرجه﴾** در میان ما هست اما در غیبت به سر می‌برند.

سه نکته درباره غیبت

۱. غیبت به معنای «پوشیده بودن از دیدگان» است، نه به معنی حاضر نبودن و دخالت نکردن و رها کردن دین و جامعه. امام زمان **﴿عجل الله تعالی فرجه﴾** جامعه را هدایت می‌کند، اما ما متوجه نمی‌شویم و این دلیل نمی‌شود که امام زمان **﴿عجل الله تعالی فرجه﴾** وجود ندارد.

۲. امام در دسترس همه مردم نیست، اما بعضی از شیعیان واقعی و یاران خود ساخته و گمنام در اطراف امام هستند و حضرت به وسیله آنها مردم را هدایت می‌کند. پس مردم با یک یا چند واسطه از وجود امام نفع می‌برند.

۳. امام همه ما را می‌بیند و از کارهای ما باخبر می‌شود. شخصی خدمت امام رضا **علیه السلام** آمد و گفت: برای من و خانواده‌ام دعا کنید. امام فرمود: «مگر دعا نمی‌کنم؟ به خدا سوگند اعمال شما هر شب و روز بر من عرضه می‌شود».^{۱۹} آری؛ در دعای روز جمعه هم آمده است که امام زمان **﴿عجل الله تعالی فرجه﴾** چشم خدا در میان مردم است و آنان را می‌بیند.^{۲۰}

چرا قبل از ظهور امام زمان عجل الله تعالی فرجه باید از رهبر و مرجع تقلید فرمان بگیریم؟ مگر آنها معصوم اند؟

هنگامی که از خود حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه سؤال کردند: شیعیان در زمان غیبت کبری چه تکلیفی دارند؟ حضرت فرمود: «در پیش آمدهایی که برای شما رخ می دهد باید به راویان اخبار ما (عالمان با تقوا) رجوع کنید. ایشان حجت من بر شما هستند و من حجت خدا بر آنان هستم».^{۲۱}

بنابراین چون ما به امام معصوم دسترسی نداریم و کسی هم به عنوان نایب خاص معرفی نشده است؛ باید به نایبان عام، یعنی عالم با تقوا و آگاه به نظرات معصومین علیهم السلام مراجعه کنیم تا مسایل دینی خود را جویا شویم؛ یعنی همان مسأله «تقلید».

۶ شرط مهم نایبان عام یا مجتهدان در زمان غیبت، زنده بودن، مرد بودن، بالغ و عاقل بودن، شیعه دوازده امامی بودن و عدالت است.

در روایتی از امام حسن عسکری علیه السلام آمده که مردم باید به افرادی که شرایط زیر

را داشته باشند مراجعه کنند:

- تسلط بر نفس خود و پیروی نکردن از خواهش‌های نفسانی

- اطاعت از امر خدا و حفظ دین خود

- آگاه و عالم و صاحب نظر در حلال و حرام الهی^{۲۲}

البته باید بدانیم که همه عالمان چنین شرایطی را ندارند. در زمان معصومان علیهم‌السلام

هم عالمان بسیاری بودند اما عده کمی این شرایط را داشتند. پس مسأله مجتهد و

نمایندگی امام مسأله تازه‌ای نیست که در زمان غیبت بوده باشد.

مسأله رهبری

اما درباره مسأله رهبری؛ به نظر شما آیا حالا که امام زمان «عجل‌الله‌تعالی‌فرجه» غایب

است، باید جامعه به حال خود رها شود؟ نباید قانون داشته باشیم؟ نباید زندگی

مردم نظم و سامان داشته باشد؟ آیا باید رها بود و پراکنده تا هر کس هر کاری

خواست انجام دهد؟ همه جای دنیا حکومتی دارد، آیا مسلمانانها نباید حکومت

داشته باشند؟ آیا رهبر این حکومت، عالم باشد بهتر است یا جاهل؟ آیا تقوا داشته

باشد بهتر است یا بی تقوا باشد؟ آیا...

به همین جهت است که باید از رهبر خود که فرد صالح و عالم و شایسته‌ای

است، فرمان‌بردار باشیم تا اختلاف و هرج و مرج رخ ندهد. هر چند قانون وجود

دارد، اما اگر رهبر نباشد، در هر زمان هر کس هر چه خواست قانون می‌کند.

اطاعت از رهبر نوعی آزمایش و تمرین هم هست. چون «تا از یک باغچه نتوانیم
مراقبت کنیم، یک گلستان را به دست ما نمی دهند».

□ □ □

امام زمان **«عجل الله تعالی فرجه»** وقتی حاضر نیست و غایب است، چگونه به دیگران نفع می‌رساند؟

اتفاقاً همین سؤال را از خود حضرت مهدی **«عجل الله تعالی فرجه»** پرسیدند. حضرت فرمود: «بهره‌مندی از من در روزگار غیبتم، مانند بهره بردن از خورشید پشت ابر است که چشم‌ها آن را نمی‌بیند».^{۲۳}

امام «ظاهر» نیست، اما «حاضر» است. خورشید پشت ابر، پیدا نیست، اما گرما و نورش احساس می‌شود و موجودات از آن بهره می‌برند. کسی که یک پنجره هم داشته باشد از همان نور خورشید پشت ابر، خانه‌اش روشن شده و استفاده می‌برد. خورشید اگر پشت ابر هم باشد با کسی قهر نیست و از نور افشانی دریغ نمی‌کند؛ نمی‌گوید: «من شهرها را روشن می‌کنم اما روستاها را نه!» نمی‌گوید: «من به خانه‌ها روشنایی می‌دهم اما کوهها و صحراها را که برای خیلی از انسان‌ها فایده‌ای ندارند، روشن نمی‌کنم!» بلکه کار او نور دادن، گرما بخشیدن و انرژی دادن است. اگر خورشید جایی را مثل درون چاه‌ها روشن نکرد، اشکال از آن مکان است نه

از خورشید.

در روایت آمده است که امام علی علیه السلام پناه و امانِ اهل زمین است.^{۲۴} نفرموده است فقط پناه مسلمان‌ها یا شیعیان؛ بلکه همهٔ مردم و حتی همه هستی. از نورانیت و معنویت وجود او همه جهانیان بهره می‌برند؛ خواه متوجه باشند و خواه نباشند. آفتاب وجودِ امام بر عالم می‌تابد و به همه هستی فیض می‌رساند، اما در این میان برای امت شیعه و معتقدان به او برکات و خیرات بیشتری دارد. که البته عده‌ای هم خود را از حضرت دور نگه داشته‌اند و حتی از ایمان به حضرت محروم شده‌اند.

□ □ □

این که گفته می شود حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه هنوز زنده است، چگونه امکان دارد؟ مگر می شود کسی بیشتر از هزار سال عمر داشته باشد؟

بله، حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه زنده اند و در سال ۲۵۵ هجری قمری به دنیا آمده و تا اکنون (که در سال ۱۴۳۰ قمری هستیم)، ایشان ۱۱۷۵ سال سن دارند.

بررسی تاریخی

در طول تاریخ افراد فراوانی وجود داشتند که دارای عمر طولانی بوده اند.

قرآن می گوید: دوران پیامبری حضرت نوح علیه السلام ۹۵۰ سال است^{۲۵} و سال های قبل از پیامبری ایشان معلوم نیست. پس عمر ایشان بیش تر از ۹۵۰ سال بوده است. قرآن حضرت عیسی علیه السلام را زنده می داند^{۲۶} و بنا بر روایات، حضرت خضر علیه السلام هم مانند عیسی علیه السلام هنوز زنده است.^{۲۷} با اینکه خضر علیه السلام مربوط به دوران قبل از عیسی مسیح علیه السلام است. پس چه طور امام مهدی عجل الله تعالی فرجه نتواند عمر طولانی کند و زنده باشد؟

یکی از علما مثال جالبی می زند: اگر کسی ادعا کند که من از روی آب راه

می‌روم، کسی باور نمی‌کند و وقتی آن را انجام داد، بسیاری از مردم برای تماشا می‌آیند و تعجب می‌کنند. روز دوم اگر نفر دیگری همین ادعا را کرد، باز مردم متعجب و شگفت زده می‌شوند، اما کمتر از روز اول. روز سوم، نفر سوم چنین ادعایی می‌کند، این بار از تعداد تماشاچی‌ها کمتر شده و تعجبشان هم کمتر خواهد بود. همین طور در روزهای دیگر هر چه بیشتر شود، مسأله دیگر عادی می‌شود.

طول عمر حضرت مهدی عجل‌الله‌تعالی‌فرجه هم، همین طور است. ما قبول داریم که حضرت خضر علیه‌السلام زنده است. باز قبول داریم که حضرت عیسی علیه‌السلام زنده‌اند و به آسمان عروج کرده و هنگام ظهور حضرت مهدی عجل‌الله‌تعالی‌فرجه نزول می‌کنند. باز درباره حضرت ادریس علیه‌السلام آمده است ایشان هم چنان زنده هستند و مانند حضرت عیسی علیه‌السلام به آسمان عروج کرده‌اند. چه طور درباره امام زمان عجل‌الله‌تعالی‌فرجه شک می‌کنیم و آن را سخت باور می‌کنیم؟^{۲۸}

بررسی علمی

هیچ‌یک از دانشمندان، «طول عمر» را علت مرگ نمی‌دانند، بلکه بیماری‌های اعضای بدن، باعث مرگ سلول‌های آن عضو می‌شود و از عمر شخص کم می‌کند. علت طول عمر، محیط سالم و آرام، داشتن شغل با مقدار زمان مناسب، تغذیه مفید و پرهیز از پرخوری و خوردن غذاهای مضر است که از توصیه‌های اهل بیت علیهم‌السلام و دانشمندان علم پزشکی می‌باشد. هم‌چنین پرهیز از استعمال

دخانیات، پیاده‌روی و انجام ورزش‌های تنفسی، پوشیدن کفش راحت، خواب به موقع و اندازه و... همگی در افزایش طول عمر آدمی مؤثر است.

یک مثال ساده

شما به موی «مژه» و «سر» خود نگاه کنید. موی سر هر روز رشد می‌کند و چند روز یک مرتبه باید اصلاح شود، اما موی مژه این‌طور نیست. حتی اگر اصلاح نشود تا زمان پیری، رشد چندانی نمی‌کند. با این‌که موی سر و موی مژه، هر دو از یک پوست و یک خون و یک نوع غذا تغذیه می‌شوند.

پس اگر خدا بخواهد، هیچ ایرادی ندارد که عمر کسی را طولانی کند تا به هنگام خود باعث نجات دین خدا و میلیون‌ها انسان مظلوم و ستم‌دیده شود.^{۲۹}

□ □ □

محل سکونت حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه کجاست؟ آیا درست است که می‌گویند در جزیره خضرا یا مثلث برمودا زندگی می‌کنند؟

حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه زندگی عادی دارد. البته اگر محل زندگی حضرت معلوم باشد، دشمن، جان حضرت را به خطر می‌اندازد. از همین جهت مکان زندگی ایشان همیشه مخفی است و کسی به طور دقیق از آن اطلاعی ندارد.

حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه مانند بقیه، بشر است و مثل انسان‌های دیگر تغذیه می‌کند و خستگی و استراحت دارد. اما زندگی ایشان به گونه‌ای است که چشم ما لیاقت ندارد ایشان را ببیند، یا اینکه حضرت را می‌بینیم، اما نمی‌شناسیم.^{۳۰} اما درباره مثلث برمودا (که بعضی فکر می‌کنند جزیره خضرا در آن قرار داد)، می‌دانیم که دسترسی به آن ممکن نبوده و حتی عده‌ای بی‌گناه که راه را گم کرده بودند یا به طور اتفاقی از آن مسیر عبور می‌کردند، کشته شده‌اند.

سؤال این است: چرا باید افراد بی‌گناه در آن جا کشته شوند؟ آیا کسی که راه را گم کرده یا بر فرض که دنبال امام بوده، باید کشته شود؟ آیا این عمل با مهربان بودن خدا

و امام زمان **عجل الله تعالى فرجه** سازگار است؟

پس این که امام زمان **عجل الله تعالى فرجه** در مثلث برمودا یا مانند آن زندگی می کند، سخن بدون مدرک و بی موردی است.

آن چه مهم است این که ما هر جا از حضرت کمکی بخواهیم و تقاضایی داشته باشیم، او می بیند و می شنود. مهم این است که دلمان با ایمان و به دور از گناه باشد تا جای امام زمان **عجل الله تعالى فرجه** هم باشد. وگرنه، امام از آن دور است.

نزدیک تر از قلب منی با من مهجور

دوری ز من است ز تو ما را گله ای نیست

دوست من! امام زمان **عجل الله تعالى فرجه** همین جاست، هر جا که خواندی اش.

... ما کجاییم؟

□ □ □

آیا کسی هم امام زمان **﴿عجل الله تعالى فرجه﴾** را دیده است؟ اصلاً چه طور می شود ایشان را دید؟ آیا راهی وجود دارد؟

بله؛ امام زمان **﴿عجل الله تعالى فرجه﴾** را هم دیده اند و هم می شود دید.

بسیاری از افراد، حضرت مهدی **﴿عجل الله تعالى فرجه﴾** را قبل از غیبت صغری (دوران کودکی ایشان)، در زمان غیبت صغری و نیز غیبت کبری دیده اند.^{۳۱}

البته دیدن امام زمان **﴿عجل الله تعالى فرجه﴾** به اختیار کسی نیست، بلکه اگر امام زمان **﴿عجل الله تعالى فرجه﴾** اراده کند، می توان ایشان را دید. این طور نیست که هر وقت هر کس که خواست، بتواند ایشان را ببیند، چون قرار است ایشان غایب باشند.

بعضی ها فکر می کنند کسی را که در خواب دیده اند، امام زمان **﴿عجل الله تعالى فرجه﴾** بوده است. با اینکه ممکن است یکی از یاران او باشد.

مهم تر از همه آن که عده ای هستند به خاطر معروف شدن یا مال اندوزی، ادعای ملاقات و دیدن امام زمان **﴿عجل الله تعالى فرجه﴾** می کنند و مردم را به گمراهی می کشانند. اما نباید فریب این افراد را خورد.

مثلاً فرض کنید اگر کسی گنج پیدا کرد، آیا راه می‌افتد و داد و فریاد می‌کند که «آهای من گنج پیدا کرده‌ام؟!» هرگز چنین کاری نمی‌کند و اگر کرد، باید بدانیم یا طلای بدلی پیدا کرده و می‌خواهد مردم را فریب دهد، یا اصلاً طلایی پیدا نکرده و دروغ می‌گوید.

کسانی که واقعاً امام زمان عجل‌الله‌تعالی‌فرجه را دیده‌اند و شناخته‌اند، آن را بیان نمی‌کنند و یا اگر بگویند به عده‌ای خاص می‌گویند و تعهد می‌گیرند تا قبل از وفاتشان جایی بیان نشود. صداقت و تقوای این عده، شرط ملاقات با امام بوده است. بنابراین ادعای دیدار، تنها در صورتی مورد پذیرش است که آن شخص تقوا و معنویت فوق‌العاده‌ای داشته باشد و اهل علم او را بپذیرند.

مهم‌تر از همه آن‌که هیچ‌کدام از امامان ما توصیه نکردند که حتماً دنبال امام زمان خود باشید و او را پیدا کنید و ببیند! چون همان‌طور که اشاره شد، قرار است حضرت غایب باشند و زمانی که خدا مصلحت بداند، ایشان ظهور کنند. آن چه مهم است عمل به وظایف دینی و اجتماعی است، نه دنبال دیدن امام زمان عجل‌الله‌تعالی‌فرجه بودن.

با اینحال ممکن است افراد بسیاری ایشان را دیده باشند، ولی چون دچار غرور یا مشکلات دیگر می‌شدند، حضرت را شناخته باشند. چون یکی از بزرگان می‌فرمود: در روایت آمده وقتی حضرت ظهور می‌کنند، بعضی می‌گویند: ما ایشان

را گاهی می دیدیم، اما نمی دانستیم امام زمان (عجل الله تعالی فرجه) است.^{۳۲}
پس ممکن است انسان خوبی امام را نبیند. گاهی ببیند و نشناسد و گاهی هم
بشناسد. گاه یک انسان معمولی ایشان را می بیند و نمی شناسد یا بعداً می شناسد.
به خواست و نظر امام بستگی دارد نه دلِ ما.

اما راه رسیدن

با این همه اگر کسی خواست امام زمانش را ببیند، باید از تقوا برخوردار باشد و
حداقل حلال و حرام الهی را رعایت کند تا لیاقت دیدن حضرت را داشته باشد.

غیر از این شرط مهم، بعضی از اعمال هستند که برای دیدار امام مؤثر است. از
جمله تلاوت مسَبِّحات پنج‌گانه در هر شب است. یعنی پنج سوره‌ای که با تسبیح
خدا شروع می‌شوند: سوره‌های حدید، حشر، صف، جمعه و تغابن.^{۳۳}

عمل دیگر، تلاوت سوره‌ اسراء در هر شب جمعه^{۳۴} است.^{۳۵}

ان شاء الله همه ما لیاقت داشته باشیم روی دل آرای ایشان را ببینیم. هر چند مهم‌تر
از دیدن ما، نظر و توجه اوست. کاش او به ما نظر کند.

□ □ □

مگر امام زمان **﴿عجل الله تعالى فرجه﴾** هم مریض می شوند که بعضی می گویند «برای سلامتی امام زمان صلوات»؟

بله، امامان ما جسم دارند و مانند بقیه انسانها، کار و تلاش می کنند، غذا می خورند، خسته می شوند و استراحت می کنند. کسی بالاتر از پیامبر اسلام **ﷺ** نیست. ایشان بارها توسط دشمنان زخمی شدند. چه برسد به بیماری های کم و کوچک مثل سرماخوردگی و تب کردن.

از معرفت ماست که نمی خواهیم همین بیماری های کوچک، امام را اذیت کند؛ بلکه صدقه می دهیم که هرگونه بلا و بیماری از ایشان دور بماند. راه دیگر سلامتی ایشان، خواندن دعای «اللهم کن لولیک...» است که اهل بیت **علیهم السلام** می خواندند و به ما آموختند. با اینکه امام زمان **﴿عجل الله تعالى فرجه﴾** هنوز به دنیا نیامده بودند، اما امام رضا **علیه السلام** و امام صادق **علیه السلام** برای سلامتی ایشان دعا می کردند.

عمل دیگر برای سلامتی امام زمان **﴿عجل الله تعالى فرجه﴾**، فرستادن صلوات است.

پس «برای سلامتی امام زمان **﴿عجل الله تعالى فرجه﴾** صلوات».

چرا هنگام شنیدن نام قائم ﴿عجل الله تعالى فرجه﴾ باید بایستیم و دست روی سرمان بگذاریم؟

بایدی نیست؛ بلکه بهتر است. دلیل اصلی آن، اظهار ادب و احترام نسبت به امام است. علاوه بر آن که کلمه قائم به معنی ایستاده و به اصطلاح یعنی «قیام برای برپایی دین حق» است.

ایستادن هنگام شنیدن نام قائم ﴿عجل الله تعالى فرجه﴾ به عمل معصومان هم برمیگردد. چون این عمل را امام رضا علیه السلام انجام دادند. وقتی در حضور ایشان کلمه قائم بیان شد، حضرت تمام قد برخاست و دست خویش را بر سر نهاد و فرمود: «اللهم عجل فرجه و سهل مخرجه؛^{۳۶} خداوندا! در فرجش تعجیل کن و راه ظهورش را آسان گردان.»

راههای ارتباط برقرار کردن با امام زمان عجل الله تعالی فرجه چیست؟ چگونه می شود ایشان را در زندگی خود حس کنیم؟

درباره ارتباط ظاهری قبلاً توضیح دادیم. اما درباره ارتباط معنوی با حضرت که مهم تر از ارتباط ظاهری است، چند اقدام مهم باید انجام داد:

۱. خواندن دعا و زیارت ایشان که در بخش زیارات کتاب *مفاتیح الجنان* آمده است، نقش مهمی در برقراری ارتباط معنوی با امام دارد. البته همین که شما قدم در راه می گذارید، ارتباطتان برقرار شده. ممکن است خودتان متوجه نشوید، اما قطعاً مورد عنایت و لطف آن حضرت خواهید بود و این در زندگی تان نقش بسیار مهمی دارد.

۲. برای ارتباط بهتر، معرفت خود را نسبت به حضرت بیشتر کنیم. در این باره به سؤال ۲۰ مراجعه کنید.

۳. و اینکه دوستی خود را به امام زمان عجل الله تعالی فرجه نشان دهیم؛ مثلاً ثواب کارهای خود را به ایشان هدیه کنیم. برای سلامتی ایشان صدقه بدهیم و برای فرج ایشان دعا کنیم.

آیا امام زمان عجل الله تعالی فرجه از حال و روز مسلمانان خبر دارد؟ و آیا در میان مردمند؟ اگر هستند، بیشتر در کجا رفت و آمد می‌کنند؟

آری، حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه اکنون ظهور آشکار ندارد، اما «حضور» دارد. امام صادق علیه السلام فرموده است: «امام در میان مردم راه می‌رود، در بازارهایشان رفت و آمد می‌کند، روی فرش‌هایشان گام بر می‌دارد، - مردم او را می‌بینند - ولی او را نمی‌شناسند، مگر خداوند به او اجازه دهد تا خودش را به مردم معرفی کند».^{۳۷}

خود حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه فرموده‌اند: «ما از رسیدگی و سرپرستی شما کوتاهی نمی‌کنیم و یاد شما را از خاطر نمی‌بریم که اگر جز این بود، از هر سو گرفتاری بر شما فرود می‌آمد و دشمنان، شما را از بین می‌بردند».^{۳۸}

دلیل دیگر وجود امام زمان عجل الله تعالی فرجه، حل مشکلات مالی مردم، شفا دادن بعضی از بیماران و مریض‌های سرطانی، حل مشکلات علمی و دست‌گیری از درماندگان است که در کتاب‌ها به عنوان کرامات حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه ثبت شده است و علمای بسیاری آن‌ها را تأیید کرده‌اند.^{۳۹} چه بسا دعاها و یا

خواسته‌هایی که از خدا داشته‌ایم، و به خاطر دعای حضرت برآورده شده است.

یک داستان واقعی

یکی از بزرگان می‌گوید: فردی به حج مشرف شده بود. یک‌بار که مدینه بود و با پای پیاده از منزل حضرت زهرا علیها السلام به زیارت شهدای اُحد می‌رفت، در میان راه به امام زمان عجل‌الله‌تعالی‌فرجه گلیه کرد که ما شما را می‌خواهیم و دنبالتان می‌گردیم، ولی شما به ما محل نمی‌گذارید. در همین حال و هوا، ناگاه حضرت در کنارش سلام کردند و فرمودند: «شیخ! چرا گلیه می‌کنی؟» بعد هم فرمودند: «تو کوچک بودی، بنا بود جایی بروی و فلان اتفاق بیفتد، من نگذاشتم.» همین‌طور تک‌تک حوادث و اتفاقات زندگی‌اش را نام بردند که چه‌طور باعث نجاتش شده بودند. او می‌گفت: از خجالت دوست داشتم زمین دهن باز کند و من فرو بروم؛ به آن حضرت عرض کردم: ببخشید آقا! من نمی‌دانستم! ^{۴۰} به راستی ما از کجا می‌دانیم؟! ممکن است بارها ایشان ما را از حوادث مهم حفظ کرده باشند و ما بی‌خبر باشیم.

اما درباره مکان‌هایی که حضرت بیشتر حضور دارند، باید گفت ایشان در حرم مطهر ائمه معصومین علیهم‌السلام و یا اماکن مقدس در شهرهای نجف، کوفه، کربلا، قم، مشهد یا امام‌زادگان دیده‌اند. آنچه مسلم است این‌که امام زمان عجل‌الله‌تعالی‌فرجه به مجالسی که از ایشان نام برده و یاد شود، مانند مجالس روضه، زیارت، دعا و یا جشن‌های میلاد که مناسب و در شأن اهل بیت علیهم‌السلام است، عنایت و توجه دارند. و از

آن طرف در مجالس گناه، مواقع گناه و مکان‌های مناسب گناه، حضور ندارند. البته دیدن امام شریعی دارد که در پاسخ به پرسش ۱۲ آن را بیان کرده‌ایم. هیچ‌گاه فراموش نکنیم: فاصله ما از امام زمان **﴿عجل‌الله‌تعالی‌فرجه﴾** به اندازه گناهانمان است.

□ □ □

چرا امام زمان (عجل الله تعالی فرجه) ظهور نمی‌کند؟ مگر شرط خاصی دارد؟
بله، ظهور امام شریعی دارد که البته کسی نمی‌تواند ادعا کند همه آنها را می‌داند و محقق شده است تا بگوید پس چرا امام نمی‌آید؟!

برخی از شرایط ظهور با علائم ظهور هم‌زمان است. مثلاً وقتی سراسر دنیا را ظلم فراگرفت و مردم از همه جا ناامید شده و فقط به امید منجی حقیقی بودند، زمینه ظهور فراهم شده است. اما اکنون آمادگی جهانی برای ظهور، کاملاً محقق نشده است. هنوز بسیاری از مردم قدر امامشان را نمی‌دانند و تشنه عدالت نشده‌اند. برای یک بیمار، شناخت دکتر و دارو کافی نیست. باید قدمی بردارد تا درمان شود. ظهور امام شرایط دیگری هم دارد: وجود ۳۱۳ نفر از انسان‌های پاک و باتقوا به عنوان فرماندهان سپاه حضرت مهدی (عجل الله تعالی فرجه) که او را یاری دهند و برنامه‌های ایشان را اجرا کنند. برنامه امام جهانی است. پس نباید به کشور خودمان نگاه کنیم، بلکه باید همه مردم دنیا تشنه منجی باشند، از خدا بخواهند و برای یاری ایشان خود را آماده سازند. در این باره بیشتر سخن خواهیم گفت.

انتظار به چه معنی است؟ چگونه باید انتظار کشید؟

انتظار یعنی چشم به راه بودن. کسی که در انتظار مهمان عزیزی است، سر از پا نمی‌شناسد و تلاش می‌کند تا خود و محیط اطراف خود را برای آمدن مهمان آماده کند. آن‌هم چه مهمانی! کسی که ظهورش آرزوی انبیا و اولیا بوده است. مهدی (عجل‌الله‌تعالی‌فرجه) یعنی عدالت و معنویت، برادری و برابری، آبادی زمین، امنیت و صلح، شکوفایی عقل و دانش، نابودی ظلم و ستم.

پس انتظار، دست روی دست گذاشتن نیست؛ بلکه یعنی طلب آقا با تلاش و کوشش. یعنی شوق یاری و همراهی امام زمان (عجل‌الله‌تعالی‌فرجه).

انتظار یک «عمل» است. امام صادق (علیه‌السلام) فرمود: «هر که در حال انتظار این امر (ظهور) بمیرد، هم‌چون کسی است که با قائم در خیمه او باشد؛ نه، بلکه مانند کسی است که در کنار پیامبر خدا (صلی‌الله‌عنه‌وآله‌وسلم) شمشیر زند». ^{۴۱} معلوم است که شمشیر زدن در کنار رسول خدا (صلی‌الله‌عنه‌وآله‌وسلم) با دست روی دست گذاشتن، جور در نمی‌آید. پس باید دید خود را نسبت به معنا و مفهوم انتظار تغییر دهیم. در حدیث آمده است: «برترین اعمال،

انتظار فرج از خداوند است. کسی که ادعا کند و عمل نکند، مانند کسی است که
کمانش چله نداشته باشد و تیر را رها کند».^{۴۲}

از این سخنان فهمیده می‌شود، منتظر بودن، کار چندان آسانی هم نیست. انتظار،
عمل و آزمایش است.

□ □ □

اینکه می‌گویند «منتظر واقعی باشید»، یعنی چه؟ مگر همه ما منتظر ظهور امام زمان (عجل الله تعالی فرجه) نیستیم؟ یا کار خاصی باید انجام دهیم که به ما بگویند منتظر واقعی؟

خدا کند که به راستی منتظر خود آقا باشیم، نه منتظر راحتی و آسایش خودمان. آقا برای ما نیست، ما برای آقا هستیم؛ یعنی ما باید آقا را کمک کنیم، نه این که ایشان بیاید ما را کمک کند تا زودتر به خواسته‌ها مان برسیم. باید کاری کرد تا حضرت از تنهایی و غربت بیرون بیایند و با ظهورشان، جهان بهشت دیگری شود و همه بتوانند راحت خدا را بشناسند و عبادت و بندگی کنند.

آری؛ ما باید منتظر زمان «خداپرستی» واقعی باشیم نه «خودپرستی».

گر از دوست، چشمت به احسان اوست

تو در بند خویشی، نه در بند دوست

بعضی از مردم ظاهراً می‌خواهند آقا بیاید اما در دل نمی‌خواهند؛ چون فکر

می‌کنند جانشان ممکن است در خطر بیفتد و یا از مالشان کم شود.

وظایف یک «منتظر» و شیعه حقیقی در زمان غیبت امام زمان عجل الله تعالی فرجه بسیار زیاد است. مهم ترین آن را امام صادق علیه السلام در دو کلمه پرهیزکاری و داشتن اخلاق خوب بیان کرده و فرموده است: «هر کس که خوشحال می شود از یاران قائم عجل الله تعالی فرجه باشد، باید منتظر و در عمل خود پرهیزکار باشد و اخلاق نیکو داشته باشد و با چنین حالتی منتظر باشد که هر گاه بمیرد و پس از مردنش قائم عجل الله تعالی فرجه به پا خیزد، پاداش او هم چون کسی خواهد بود که دوران حکومت آن حضرت را درک کرده باشد. پس بکوشید و منتظر باشید». ^{۴۳}

یک مثال ساده

ما هر شب منتظر طلوع خورشید فردا هستیم، اما معنای انتظار خورشید این نیست که دست روی دست بگذاریم و تا صبح در تاریکی به سر بریم؛ بلکه هر کس اتاق خود را روشن می کند. ما در زمستان، منتظر فرا رسیدن تابستان هستیم، اما انتظار تابستان به آن معنا نیست که در زمستان بلرزیم و اتاق خود را گرم نکنیم.

در زمان غیبت امام زمان عجل الله تعالی فرجه باید به اندازه توان خود با ظلم مبارزه کنیم و خود را از گناهان دور نگه داریم. تا آنجا که می توانیم باید همان کاری را انجام دهیم که قرار است در زمان ظهور انجام دهیم. این معنای واقعی انتظار است. به همین سبب گفته اند: «أفضل الاعمال، انتظار الفرج؛ ^{۴۴} بهترین اعمال، انتظار ظهور حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه است». «الاعمال» جمع عمل است. پس انتظار

«حالت» نیست، بلکه «عمل» است.^{۴۵}

مهم‌ترین وظایف انسان منتظر

وظایف و اعمال یک انسان منتظر بر سه محور «معرفت، محبت، اطاعت» است:

۱. معرفت نسبت به امام: شناخت امام زمان عجل‌الله‌تعالی‌فرجه و ویژگی‌های ظاهری و باطنی او، موجب می‌شود فریب فرد یا گروه‌های مدعی امام زمان را نخوریم، و شناخت اهداف امام، موجب می‌شود گرفتار حرف‌ها و نوشته‌های انحرافی نشویم. از طرفی دیگر، معرفت باعث میل و رغبت بیشتر در انجام دادن خواسته امام می‌شود.

۲. اطاعت از امام: یعنی رعایت حلال و حرام. دوری از گناهان و انجام واجبات و وظایف دینی؛ یعنی تلاش در خواندن نماز، حفظ حجاب و دوری از گناه در خلوت و به گناه نینداختن دیگران در اجتماع؛ مثلاً همین بدحجابی‌ها، ممکن است عده‌ای را به گناه بیندازد. علاوه بر این که بی‌حجاب، در گناه مردم شریک است، چنین شخصی دیگر نمی‌تواند ادعای یک منتظر حقیقی را داشته باشد. همین‌طور درباره گناهانی مثل غیبت و عیب‌جویی و مسخره کردن و... نباید در برابر زشتی‌ها بی‌تفاوت بود. باید امر به معروف و نهی از منکر کرد؛ مثل چراغی که اطراف خود را روشن می‌کند.

۳. محبت نسبت به امام: یعنی محبت خود را نشان دهیم. مثل یاد کردن امام و

دعا و توسل و صدقه دادن برای سلامتی و ظهور ایشان.
نباید فراموش کرد: کسی که منتظر مهمان است، در خانه آرام نمی‌نشیند.

□ □ □

«هر کس بمیرد و امام زمان خود را نشناسد، به مرگ جاهلیت مرده است»،
یعنی چه؟ از کجا بفهمیم چه قدر امام را دوست داریم و معرفت داریم؟
حدیثی که بیان کردید از پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله نقل شده است: «هر کس بمیرد و امام زمان
خود را نشناخته باشد، به مرگ جاهلیت مرده است».^{۴۶}
معرفت دو گونه است: ظاهری و معنوی.

معرفت ظاهری یعنی اینکه نام امام، نام پدرش و نام اجداد ایشان و تاریخ تولد
و روز و سالش را بدانیم. یعنی اطلاعات تاریخی. اما مهم تر از اینها، معرفت باطنی
و معنوی است.

معرفت معنوی یعنی به اندازه توانایی خود از حقیقت امام باخبر باشیم. به
راستی هدف از خلقت امام چیست؟ بیندیشیم اگر امام نبود چه می شد؟ امام چه
حقی بر گردن ما دارد؟ ما در برابر امام چه وظیفه‌ای داریم؟ که بسیاری از اینها در
زیارت‌ها و دعاهای امامان علیهم السلام آمده است.

مثلاً باید ببینیم مال خودمان را بیشتر دوست داریم یا مال امام

زمان ﴿عجل الله تعالى فرجه﴾ را؟ دعای برای خودمان را بیشتر دوست داریم یا دعا برای امام را؟ صدقه برای سلامتی خودمان را بیشتر دوست داریم یا صدقه برای سلامتی امام را؟

باید بدانیم ما هر چه داریم از برکت وجود امام زمان ﴿عجل الله تعالى فرجه﴾ است. اگر از نعمتی برخورداریم که دیگران ندارند، بدانیم این از عنایت حضرت است. مثلاً خود امام زمان ﴿عجل الله تعالى فرجه﴾ فرموده‌اند «خدای تعالی به سبب وجود من بلاها را از خاندان و شیعیانم دور می‌کند».^{۴۷} هیچ کس حتی والدین ما، چنین حقی را به گردن ما ندارند.

بدانیم وقتی دعای «اللهم کن لولیک...» را هم می‌خوانیم، به نظر و عنایت خاص حضرت بوده و قبل از این که دعا تمام شود، امام زمان ﴿عجل الله تعالى فرجه﴾ برایمان دعا کرده است. اگر نمازش می‌خوانیم و زیارتش می‌کنیم، بدانیم او خواسته که من چنین نعمت و توفیقی را داشته باشم. این که می‌گویند «آقا طلبیده»، یعنی همین. به قول شاعر:

تا که از جانب معشوق نباشد کشتی

کوشش عاشق بیچاره به جایی نرسد

آقا باید «بخواهد» و «ببیند»، تا اعمال ما فایده‌ای داشته باشد. مبادا فکر کنیم با

یک عمل یا دعا یا صدقه دادن و روضه گرفتن و... منت بر سر آقا گذاشته‌ایم!

یک مثال، یک داستان

کره زمین همیشه یک طرفش روشن و یک طرفش تاریک است. آن طرفی که روشن است، از خودش نیست، بلکه نور خورشید آن را روشن کرده است. اما آن طرفی که تاریک است، از خودش است. یعنی اگر خورشید آن طرف هم بود، روشن بود. اعمال ما هم همین طور است. اگر یک نماز و عبادتی می‌کنیم، باید بدانیم خواست خدا بوده است، اگر نه ما هیچ طلبی از خدا نداریم. همه عبادت‌های ما در برابر یکی از نعمت‌هایش که به ما داده است، باز هم کم است. خداوند در قرآن می‌فرماید: «هر خیری به تو برسد از جانب خداست و هر بدی و ناگواری که به تو برسد از خود توست»^{۴۸}.

می‌گویند فرد عابدی از قوم بنی اسرائیل هفتاد سال عبادت خدا کرده بود. به پیامبر آن زمان وحی شد که به عابد بگو: «روزگارت را خوب سپری کردی و عمر خود را در عبادت من صرف کردی. من وعده دادم که به فضل و رحمتم تو را پیامرم». عابد وقتی شنید، تعجب کرد و گفت: پس این همه اعمالی که انجام داده‌ام چه می‌شود؟ من هفتاد سال نماز خواندم و روزه گرفتم. بیشتر از همه مردم. چرا به فضل خدا باید بخشیده شوم؟

پس از مدتی مرد عابد دندان‌درد شدیدی گرفت. هر چه کرد درمان نشد. نزد پیامبرش رفت و درمان خواست. به پیامبر وحی رسید: به زاهد بگو عبادت هفتاد

سالهات را بده تا تو را شفا دهم! زاهد پذیرفت و گفت: «الان که نقد است مرا شفا بده، فردای قیامت اگر خواستی مرا به دوزخ یا بهشت بفرست». و دندانش خوب شد. به او گفتند: «دیدی خداوند به فضل و رحمتش بندگانش را داخل بهشت می‌کند؟!»^{۴۹}

از عابد عملی باقی نمانده بود و همه امیدش به فضل و رحمت خداوند بود. «سلامتی دندان» فقط یکی از آن نعمت‌ها بود. عبادت‌هایش را داد تا این یک نعمتش از دست نرود.

بنابراین ما باید تلاش کنیم عبادت‌هایمان ما معامله نباشد. خواسته‌های ما دنیایی و برای خودمان نباشد. نعمت‌های مادی و معنوی، اموال و عبادات ما همه به برکت وجود حضرت مهدی «عجل‌الله‌تعالی‌فرجه» است. پس با خواندن دعا و توجه به مضامین آن می‌توان قطره‌ای از دریای معرفت را چشید. این هم باز نعمتی است که خودشان داده‌اند.

پس معرفت امام یعنی:

- به یاد آن حضرت بودن.

- هدیه کردن اعمال خوبمان به امام زمان «عجل‌الله‌تعالی‌فرجه».

- دعا برای سلامتی و ظهور ایشان

- تجدید عهد و پیمان با حضرت در هر روز صبح و مخصوصاً هر روز جمعه

- صدقه دادن از طرف آن حضرت و برای سلامتی ایشان
- خواندن نمازها و زیارت‌های امام زمان **﴿عجل الله تعالی فرجه﴾** با توجه به
معنایشان که در کتاب **مفاتیح الجنان** آمده است.

□ □ □

علایم و نشانه‌های ظهور امام زمان **﴿عجل‌الله‌تعالی‌فرجه﴾** کدام است؟

علایم ظهور، یعنی اتفاقاتی که نشان‌دهنده نزدیک شدن قیام جهانی حضرت مهدی **﴿عجل‌الله‌تعالی‌فرجه﴾** است.

تعداد حادثه‌ها و نشانه‌ها چندان مهم نیست، مهم این است که ما نشانه‌های مطمئنی که نوید دهنده ظهور امام زمان **﴿عجل‌الله‌تعالی‌فرجه﴾** است را بشناسیم.

دو نکته مهم

۱. برخی نشانه‌ها، «حتمی» و برخی دیگر «غیرحتمی» هستند. نشانه‌های «حتمی»، یعنی حوادثی که حتماً و با فاصله اندکی قبل از ظهور رخ می‌دهد. این نشانه‌ها پنج مورد هستند که عبارتند از:

- خروج سفیانی

- قیام سید یمانی

- ندای آسمانی

- قتل نفس زکیه

و خَسْف (فرو رفتن) در (سرزمین) بیداء. ۵۰

برخی دیگر از نشانه‌ها «غیر حتمی» هستند. یعنی این حادثه‌ای که بیان شده، ممکن است رخ ندهد و امام زمان (عجل‌الله‌تعالی‌فرجه) ظهور کند و حتماً نباید منتظر چنین پدیده‌ای قبل از ظهور باشیم. این نشانه‌های غیر حتمی عبارتند از: مرگ و میرهای دسته جمعی، زلزله‌ها، جنگ‌ها و آشوب‌های فراگیر، خسوف و کسوف نابهنگام، بارش باران‌های فراوان و... ۵۱

۲. از همه مهم‌تر آن‌که همه این جریانات به خواست خداوند بستگی دارد و ممکن است در یک شب، نشانه‌های حتمی ظهور رخ دهد و ایشان قیام کنند که البته ندای آسمانی را همه می‌شنوند و قیام ایشان را جهانیان متوجه می‌شوند.

به همین سبب سفارش شده که شب و روز، منتظر باشید. این هشدار هم هست که توبه و حق‌الناس و جبران کارها را به آینده و دوران پیری موکول نکنیم.

□ □ □

زمینه‌های ظهور با علایم و شرایط ظهور چه فرقی دارند؟

درباره این سه کلمه به توضیح زیر دقت کنید:

علایم را در پاسخ قبلی توضیح دادیم، یعنی نشانه‌های نزدیکی ظهور.

«شرایط» و «زمینه‌ها» هم به یک معنی به کار می‌روند؛ یعنی مقدمات یک کار. شرایط ظهور اگر نباشد، امام هم ظهور نمی‌کند.

برای ظهور هم شرایطی وجود دارد که در پرسش ۱۷ به آن اشاره کردیم. وجود یاران وفادار و آمادگی عمومی برای حکومت جهانی از جمله این شرایط است.

تفاوت شرایط ظهور با علایم ظهور در این است که، شرایط ظهور در آمدن حضرت اثر دارد و بدون آنها ظهور محقق نمی‌شود، ولی علایم ظهور نقشی در آمدن حضرت ندارند، بلکه نشانه‌هایی هستند که می‌توان از آنها به نزدیکی ظهور پی برد و مدعیان دروغین را شناخت؛ یعنی اگر کسی ادعای مهدویت کرد ولی قیام او همراه با این علایم نبود، به سادگی می‌توان به دروغ‌گو بودن او پی برد.

بنابراین زمینه‌ها و شرایط اهمیت بیشتری نسبت به علایم دارند و باید در حد

توان خود در تحقق آنها بکوشیم تا حضرت ظهور کنند. همان‌گونه که انقلاب اسلامی ایران با فراهم شدن زمینه‌ها و شرایط به پیروزی رسید و نمونه کوچکی از انقلاب جهانی به شمار می‌رود؛ از بین رفتن حکومت ظالم طاغوت ۲۵۰۰ ساله، رهبری عالم باتقوا، وجود یارانی وفادار و آمادگی مردم ایران، همه نمونه‌های کوچکی از حکومت جهانی امام زمان **﴿عجل‌الله‌تعالی‌فرجه﴾** است.

تطبیق ممنوع!

باید توجه کنیم که نباید علایم را بر کسی یا واقعه‌ای تطبیق دهیم و بگوییم «این حتماً آن علامت است، پس حتماً امام زمان **﴿عجل‌الله‌تعالی‌فرجه﴾** امسال یا سال آینده ظهور خواهد کرد». چنین اعتقادی، مردم را نسبت به ظهور ناامید و به شک می‌اندازد. با اینکه اکثر این نشانه‌ها، غیرحتمی است و هیچ‌کدام به طور قطعی در روایات بیان نشده‌اند.

□ □ □

کدام دعا نقش مهمی در ظهور امام زمان **﴿عجل الله تعالى فرجه﴾** دارد؟ دعای «اللهم کن لولیک...» یا دعای دیگر؟ خود امام چه دعایی را دوست دارند بخوانیم؟ باید از خداوند بخواهیم که در ظهور حضرت تعجیل فرماید. اشتباه مهم ما این است که از خود امام زمان **﴿عجل الله تعالى فرجه﴾** می‌خواهیم که تشریف بیاورند؛ در حالی که ظهور به خواست خداوند متعال بستگی دارد. نباید به خداوند دستور بدهیم که چه کار کند و چه کار نکند و به خدا اعتراض کنیم؛ بلکه باید به درگاه الهی دعا، التماس و زاری کرد.

امام حسین **علیه السلام** در دعای عرفه می‌فرماید: «خدایا... سرنوشت مرا خیر بنویس و چنان مبارک گردان که آنچه عقب انداخته‌ای، زود نخواهم و آنچه تو جلو انداخته‌ای، دیر نخواهم».^{۵۲} در دعای «معرفت» هم از خداوند می‌خواهیم در زمان غیبت به ما صبر بدهد و اعتراض نکنیم که چرا ایشان ظهور نمی‌کنند.^{۵۳} بنابراین ما باید در هر حال راضی به رضای الهی باشیم که او بهتر مصلحت ما را می‌داند و آگاه است. از طرفی دیگر به وظیفه خود هم عمل کنیم و ظهور امام

زمان **﴿عجل الله تعالى فرجه﴾** را از خدا بخواهیم، نه از خودشان.

درباره حضرت مهدی **﴿عجل الله تعالى فرجه﴾**، دعاهای زیادی سفارش شده است که اهل بیت **علیهم السلام** هم آن را می خواندند. مانند زیارت‌ها و دعاهای زیر که می تواند ما را به حضرت نزدیک و معرفت ایشان را در دل ما زیاد کند و باعث ظهور ایشان شود:

- دعای غریق: «یا الله یا رحمان یا رحیم یا مقلب القلوب ثبت قلبی علی دینک»

- دعای فرج: «الهی عظم البلاء و برح الخفاء و...»

- دعای «اللهم کن لولیک الحجّة بن الحسن...»

- زیارت آل یس

- دعای ندبه

- دعای عهد

اما آنچه خود حضرت سفارش کرده‌اند، نماز نافله، زیارت جامعه کبیره، زیارت عاشورا و دعای علقه بعد از آن، زیارت آل یس، دعای فرج و دعا در قنوت نماز است.^{۵۴}

□ □ □

مگر نمی‌گویید امام زمان عجل‌الله‌تعالی‌فرجه ﴿ ۳۱۳ نفر یار می‌خواهد. یعنی در طول این همه سال، آدم‌های خوب به اندازه ۳۱۳ نفر نمی‌شوند؟

یاران امام زمان عجل‌الله‌تعالی‌فرجه ﴿ دو دسته‌اند: یاران خاص و یاران عام.

یاران خاص (یعنی فرماندهان) همان ۳۱۳ نفرند؛ به تعداد یاران پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم در جنگ بدر. تا این تعداد از یاران فراهم نشوند، حضرت هم ظهور نمی‌کنند و گفتیم که یکی از شرایط تحقق ظهور، همین است.^{۵۵} به نظر می‌رسد چنین افرادی بسیار کم باشند و اگر هم این شرط محقق شده باشد، هنوز خداوند اجازه ظهور نداده است. اما یاران عام، کسانی هستند که ۳۱۳ نفر را یاری می‌کنند و از لشکریان حضرت به شمار می‌آیند و به شرق و غرب عالم فرستاده می‌شوند و با دشمنان مبارزه می‌کنند.

یک داستان تکان دهنده

برای این که بدانیم یاران خاص، چه افراد بزرگی هستند، به داستان زیر توجه کنید:
یکی از شیعیان و دوست‌داران امام صادق علیه‌السلام به نام سهل بن حسن خراسانی به

آن حضرت می گوید: چرا شما حق مسلم خود را از حکومت نمی گیرید، در حالی که
صدهزار شیعه پا در رکاب و شمشیرزن در اختیار شماست؟

امام دستور می دهند تنوری از آتش فراهم آورند و وقتی آتش آن شعله کشید، به
سهل فرمود: «ای خراسانی، برخیز و داخل تنور شو!» سهل که گمان می کند امام از
سخن او ناراحت شده، شروع به عذرخواهی می کند. در این هنگام هارون مکی از
شیعیان راستین و باوفای حضرت وارد می شود و سلام می کند. امام پاسخ سلامش
را می دهد و می فرماید: «در درون تنور بنشین.» هارون بدون معطلی و هیچ چون و
چرایی داخل تنور می شود. امام با مرد خراسانی گفت و گو می کند و از اوضاع و
احوال خراسان سخن می گوید. پس از مدتی می فرماید: «ای خراسانی! برخیز و
داخل تنور را نگاه کن.» سهل برمی خیزد و داخل تنور را نگاه می کند. هارون را
می بیند که چهار زانو در میان شعله های آتش نشسته است!

آن گاه امام از خراسانی می پرسد: «در خراسان چند نفر مثل هارون می شناسی؟»
خراسانی می گوید: «به خدا قسم یک نفر هم این گونه سراغ ندارم.» امام صادق علیه السلام
می فرماید: «بدان! ما در زمانی که پنج نفر یاور و پشتیبان - مثل این مرد - نداشته
باشیم، قیام نمی کنیم. ما بهتر می دانیم کدام زمان، برای قیام مناسب است.»^{۵۶}

درباره امام زمان عجل الله تعالی فرجه هم همین طور است. یاران خاص و عام باید
طوری باشند که هرچه امامشان گفت اطاعت کنند و چون و چرا نداشته باشند.

بسیاری از افراد در همین زمان غیبت به سخن امام توجه و عمل نمی‌کنند و فقط ادعای انتظار دارند.

ویژگی یاران امام عصر ﴿عجل الله تعالی فرجه﴾

یارِ خاص امام زمان ﴿عجل الله تعالی فرجه﴾ شدن، شرایط سختی دارد که البته شدنی است؛ مثل دوری از گناه و حتی فکر نکردن به آن، و انجام واجبات و مستحباتی مانند نماز شب و زیارت امام حسین علیه السلام.

یاران عمومی امام هم شرایطی دارند که ما هم می‌توانیم یکی از آنها باشیم. مهم‌ترین آن شرایط چنین است:

- معرفت و اطاعت کامل نسبت به خداوند و امام زمان ﴿عجل الله تعالی فرجه﴾

- زهد و پرهیز از دنیا طلبی و مال اندوزی

- مقاومت و پایداری در عبادت

- وحدت و هم‌دلی

- آرزوی شهادت

- علم آموزی

- شجاعت

البته این ویژگی‌ها سخت است، اما فراهم کردن مقدمات و زمینه‌ها برای یک منتظر واقعی لذت‌بخش است. مانند آماده کردن خانه برای آمدن مهمانی که

دوستش دارید؛ با اینکه تمیز کردن خانه و تهیه غذا وقتگیر و سخت است و معمولاً هزینه دارد، اما زیبا و لذت بخش است؛ چون مهمان عزیزی دارید.

□ □ □

یک دانش‌آموز یا کسی که شغل آزاد دارد، چگونه می‌تواند منتظر واقعی امام زمان عجل‌الله‌تعالی‌فرجه باشد؟

هر کس در هر سنی و دارای هر شغلی که باشد، می‌تواند منتظر واقعی امام باشد و حداقل از یاران عمومی حضرت شود. به شرطی که موارد زیر را رعایت کند:

۱. کتاب‌های مفید درباره امام زمان عجل‌الله‌تعالی‌فرجه مطالعه کند. (شناخت).
۲. همه ما اعمال خوب و بد را می‌شناسیم. پس خوبی‌هایی را که می‌شناسیم انجام دهیم و از بدی‌ها پرهیز کنیم. مثل خواندن نماز، رعایت حجاب، احترام به پدر و مادر و دوری از گناهان مانند شنیدن موسیقی حرام و...
۳. تا می‌توانیم به یاد امام زمان عجل‌الله‌تعالی‌فرجه باشیم و ثواب کارهای خوب خود را به ایشان هدیه کنیم.

۴. برای سلامتی و ظهور ایشان دعا کنیم.

۵. اطرافیان خود را با امام زمان عجل‌الله‌تعالی‌فرجه آشنا سازیم.

به نظر شما انجام این کارها خیلی سخت است؟

من بالاخره باید چه کنیم که خداوند فرج مولای مرا زودتر برساند؟ یک کاری که زودتر به فرج امام زمان عجل الله تعالی فرجه برسیم!

دعا و عمل صالح.

امام علی علیه السلام در نامه‌ای به یکی از یارانش چنین نوشته‌اند: «مرا با پرهیزکاری، تلاش فراوان، پاکدامنی و صداقت یاری دهید»^{۵۷}. امام حسین علیه السلام نیز در آخرین لحظه که همه یارانش به شهادت رسیده بودند، فریاد زد: «آیا یآوری هست که مرا یاری کند؟»^{۵۸} با اینکه همه یاران شهید شده بودند و دشمن قصد کشتن امام را داشت.

دو جمله بالا خطاب به تاریخ و آیندگان است که با اعمال خود امام حسین علیه السلام را یاری دهند. امام علی علیه السلام و امام حسین علیه السلام زنده ما، حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه است. ما با هر گناه خود، ظهور ایشان را عقب‌تر می‌اندازیم. باید بسیار مراقب باشیم. خود حضرت در نامه‌ای به یکی از علما نوشتند: «تقوا پیشه کنید و ما را در نجات خودتان از فتنه‌ها یاری دهید»^{۵۹}.

ما - به اصطلاح - باید «چک سفید امضاء» به آقا بدهیم که هر چه او خواست ما

هم بخواهیم و انجام دهیم. حالا آیا ما واقعاً اینطور هستیم؟ اگر هر کس از خودش شروع کند و تقوا داشته باشد دیگر ظهور حضرت تأخیر نمی‌افتد. ان شاء الله.

دو نکته مهم

نکته اول: ما نباید از نیامدن حضرت به خدا یا امام زمان **﴿عجل الله تعالی فرجه﴾** اعتراض و شکایت کنیم که «چرا ظهور نمی‌کنید؟» منتظر واقعی، باید راضی به رضای الهی باشد. هر چه خدا خواست. اما نباید از دعا کردن دست برداشت. امام زمان **﴿عجل الله تعالی فرجه﴾** خودشان فرموده‌اند: «برای تعجیل فرج من بسیار دعا کنید». ^{۶۰} دعا کردن برای فرج امام زمان **﴿عجل الله تعالی فرجه﴾** از مهم‌ترین دعاهاست. همه مشکلات مردم و حکومت‌ها از غیبت آن حضرت است.

بنابراین دعا و عمل صالح، دو عامل بسیار مهم در نزدیک شدن فرج امام زمان **﴿عجل الله تعالی فرجه﴾** است.

اگر عمل ما ناقص باشد، باز هم نباید ناامید بود. بالاخره همین دعاها اگر از روی اعتقاد باشد، موجب فرج امام و اصلاح عمل ما می‌شود. حداقل دعا کنیم تا سهمی در ظهور امام زمان **﴿عجل الله تعالی فرجه﴾** داشته باشیم.

نکته دوم آن‌که اگر همه ما شیعیان در زمان‌ها و مکان‌های مختلف برای ظهور دعا کنیم، قطعاً اثر می‌کند؛ اما مشکل این است که در همین دعا کردن، همه این‌طور نیستیم. خیلی از ماها اصلاً به فکر امام زمان **﴿عجل الله تعالی فرجه﴾** هم نیستیم، تا چه

رسد به این که دعا بکنیم.

اگر امام را از خدا نخواهیم، مانند ائمه دیگر می شود که مردم توجهی به ایشان نکردند و آنچه نباید می شد، اتفاق افتاد و تلخی و نتیجه شوم آن برای مردم باقی ماند. امام که ضرر نمی کند، ما ضرر می کنیم.

□ □ □

اگر درست است که «وقتی ظلم و ستم زیاد شود، حتماً امام زمان عجل الله تعالی فرجه ظهور می کنند»، آیا ما نباید ظلم و ستم را بیشتر کنیم تا امام زمان عجل الله تعالی فرجه زودتر بیایند؟!

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم فرموده اند: «اگر از دنیا فقط یک روز باقی مانده باشد، خداوند آن روز را طولانی می گرداند تا اینکه مردی از فرزندانم خروج کند و دنیا را پر از عدل و داد کند، همان طور که پر از ظلم و ستم شده باشد». ^{۶۱} شبیه این روایت از دیگر ائمه علیهم السلام هم بیان شده که شیعه و سنی آن را قبول دارند.

باید توجه کنیم که این ظلم و ستم به معنی این نیست که همه افراد به یکدیگر ظلم کنند و حتی یک نفر انسانِ عدالت خواه وجود نداشته باشد؛ بلکه کافی است یک فرد یا کشوری با ایجاد ناآرامی و اغتشاش و ایجاد جنگ های متعدد، دنیا را به آشوب بکشاند.

مثلاً فرض کنید در یک اتاقی ده نفر نشسته اند. یکی از آنان سیگار خود را آتش می زند و دود می کند. هوای اتاق بعد از مدتی آلوده می شود و دود سیگار همه جا را

فرا می‌گیرد. به نظر شما همه این ده نفر سیگار کشیده‌اند؟ خیر؛ فقط یک نفر همه آن اتاق را آلوده کرد.

دنیا هم وقتی پر از ظلم و ستم شد، حضرت مهدی عجل‌الله‌تعالی‌فرجه ظهور می‌کنند. اما این طور نیست که هیچ کشور یا فرد سالم و عدالت‌خواهی در دنیا وجود نداشته باشد و همه ظالم باشند.

نکته دیگر موضوعی است که در سؤال مطرح شده است. همان‌طور که قبلاً گفتیم، ما باید در تحقق زمینه‌ها و شرایط بکوشیم، نه در تحقق علایم و نشانه‌ها. گسترش ظلم و فساد، علامت ظهور است، نه شرط آن. این‌گونه روایات نشان‌دهنده اوضاع جهان در زمان ظهور است، نه بیان‌کننده علت ظهور.

از طرفی، ما همیشه بنابر دستورات قرآن و اهل بیت علیهم‌السلام مأمور به انجام فریضه امر به معروف و نهی از منکر بوده‌ایم و دلیلی وجود ندارد که این اصل مهم ترک شود. منتظر واقعی باید در جهت تحقق اهداف و آرمان‌های امامش حرکت کند و آنچه بر خلاف خواسته حضرت است و ظهورش را به تأخیر می‌اندازد، ترک و با آنها مقابله کند. باید «خود» ساز و «دیگر» ساز باشد.

□ □ □

آخرالزمان چه وقتی است؟ درست است که می‌گویند وقتی بی‌حجابی زیاد شود، آخرالزمان شده و ظهور امام زمان عجل‌الله‌تعالی‌فرجه ﴿ نزدیک است؟
«آخرالزمان» در قرآن و روایات، به دو معنا به کار رفته است:

معنای اول: زمان طولانی که از ولادت پیامبر اسلام صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم تا شروع قیامت است.
از همین رو حضرت محمد صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم را پیامبر آخرالزمان نامیده‌اند.

معنای دوم: زمانی که با ولادت آخرین جانشین پیامبر اسلام صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم هم‌زمان شده و از زمان غیبت و ظهور حضرت مهدی عجل‌الله‌تعالی‌فرجه ﴿ تا آغاز قیامت است. ما شیعیان، ظهور حضرت مهدی عجل‌الله‌تعالی‌فرجه ﴿ و حکومت جهانی او را بهترین و آخرین دوران حیات بشر بر روی زمین می‌دانیم.

برخی ویژگی‌ها بین قیامت و ظهور حضرت مهدی عجل‌الله‌تعالی‌فرجه ﴿ مشترک است که از این ویژگی‌ها به دوران «آخرالزمان» تعبیر شده است، فرار کردن از دین، رو آوردن به دنیاپرستی و آزمایش‌های بزرگ برای مردم، از ویژگی‌های مشترک است. ۶۲
اما این‌که مسلمانان نماز را ضایع کنند (بعضی نخوانند و بعضی بد بخوانند)، از

شهوآت پیروی کنند، به یکدیگر خیانت کرده، کارمندان رشوه خواری کنند، از راهها و جاده‌ها سلب آسایش و امنیت کنند، خانواده‌ها در فساد غوطه‌ور شوند، گرانی زیاد شده، گناه پسندیده شود، مجالس شبانه گناه زیاد شود، فرزند احترام والدین را نگه ندارد و در یک کلام «از اسلام جز اسمی باقی نماند»^{۶۳}، از علایم دوران قبل از ظهور حضرت مهدی (عجل‌الله‌تعالی‌فرجه) دانسته شده است.

البته این‌ها، به معنی ظالم شدن همه انسان‌ها نیست؛ بلکه عده‌ای هم هستند که در راه خدا مقاومت می‌کنند و نسبت به حلال و حرام الهی بی‌تفاوت نیستند. امام باقر (علیه‌السلام) می‌فرمایند: «روزی پیامبر ﷺ در حضور گروهی از اصحاب خود فرمود: خدایا برادران مرا به من نشان ده! اصحاب حضرت گفتند: ای رسول خدا آیا ما برادران تو نیستیم؟ فرمود: خیر، شما اصحاب من هستید. برادران من قومی هستند در آخر الزمان که به من ایمان می‌آورند در حالی که مرا ندیده‌اند... استواری هر یک از ایشان در دین خود، از کندن خارها در شب تاریک و دست گرفتن آتش گداخته، سخت‌تر است»^{۶۴}.

□ □ □

در بعضی از احادیثی که خوانده‌ام، اسامی مختلفی به چشم می‌خورد که همه آنها در زمان ظهور حضرت مهدی (عجل‌الله‌تعالی‌فرجه) نقش دارند. لطفاً درباره این افراد توضیح دهید: سفیانی، دجال، نفس زکیه، سید حسنی، سید یمانی و خراسانی. اینها چه کسانی‌اند؟ زمان ظهور اینها معلوم است یا نه؟

ما در پاسخ به سؤالی گفتیم که از میان افراد بالا خروج سفیانی، قیام سید یمانی و قتل نفس زکیه از جمله علامات قطعی ظهور هستند. از همین رو این سه مورد را توضیح می‌دهیم و سپس به موارد دیگر می‌پردازیم.

خروج سفیانی

وی مردی از نسل ابوسفیان است. در منطقه شام خروج می‌کند و با تظاهر به دینداری و ذکر «یارب یارب» عده زیادی از مسلمانان را فریب می‌دهد. وی بخش گسترده‌ای از سرزمین‌های اسلامی را تصرف می‌کند؛ از جمله سوریه، فلسطین، اردن، عراق و... در شهر کوفه و نجف به کشتار شیعیان می‌پردازد. جنایات او نه ماه است و هنگامی که لشکرش برای جنگ با حضرت مهدی (عجل‌الله‌تعالی‌فرجه) اعزام

می شود، در میان راه مکه و مدینه (منطقه‌ای بنام بیداء) به امر خدا همه لشکریان وی در زمین فرو می‌روند و هلاک می‌شوند.^{۶۵} در بعضی روایات از این رخداد به «خَسَف در بیداء» یاد شده که آن هم از علایم حتمی ظهور است.

سید یمانی

وی سرداری از اهل یمن است که مردم را به حق و عدالت دعوت می‌کند. این مطلب را فقط شیعیان قبول دارند و در این باره روایات فراوانی بیان شده است. رنگ پرچم او سفید و نشانه هدایت است و هیچ مسلمانی نباید با او به مقابله برخیزد.^{۶۶}

نفس زکیّه

نفس زکیّه یعنی فرد بی‌گناه و پاک. کسی که قتل انجام نداده تا مستوجب مرگ باشد. در آستانه ظهور حضرت مهدی (عجل‌الله‌تعالی‌فرجه) و مبارزات زمینه‌ساز انقلاب، فردی پاک‌باخته و مخلص در راه امام می‌کوشد و هنگام قرائت پیام حضرت، مظلومانه به شهادت می‌رسد. این رخداد عظیم، کنار خانه خدا و بین رکن و مقام اتفاق می‌افتد. از این فرد به عنوان «نفس زکیّه» یاد شده است. این حادثه، از آخرین علامات حتمیه ظهور است.

سید حسنی

شخصیت او چندان روشن نیست، اما درباره قیام او آمده است: هنگام قیامش، فریاد می‌زند: «ای آل احمد! اجابت کنید دردمند پریشان حال را که از دور کعبه ندا خواهد

داد». خبر ظهور حضرت مهدی (عجل الله تعالی فرجه) به سید حسنی می‌رسد و او با یاران خود به نزد آن حضرت می‌آیند و به همراه اصحابش با حضرت بیعت می‌کنند.^{۶۷}

خروج خراسانی

خراسانی هم دقیق معرفی نشده است. او را مردی از قبیله بنی تمیم دانسته‌اند. خروج او هم‌زمان با خروج سفیانی در یک سال و یک ماه و یک روز گفته شده؛ با این تفاوت که سفیانی از غرب و خراسانی از شرق به سمت کوفه حرکت می‌کنند.^{۶۸}

دجال^{۶۹}

دجال به معنی «دروغ‌گو» است. کسانی که باطل را حق نشان می‌دهند، دجال نامیده می‌شوند. به عقیده شیعه، خروج دجال از نشانه‌های (غیر حتمی) ظهور حضرت مهدی (عجل الله تعالی فرجه) است.

درباره دجال احتمالات مهمی داده شده که خلاصه آنها چنین است:

۱. دجال نام شخص نیست، بلکه هر کسی که با توسل به حيله گری، مردم را فریب دهد دجال است. طبیعی است که در آستانه هر قیام و انقلاب بر حقی، گروهی در صدد کارشکنی و فریب مردم بر می‌آیند تا آنان را گمراه و نسبت به تحقق انقلاب دل‌سرد و بدبین کنند. این افراد به طور کلی در روایات دجال نامیده شده‌اند. دجال چنین جلوه می‌دهد که: حیات و آب و نان مردم به دست اوست. مردم به طوری

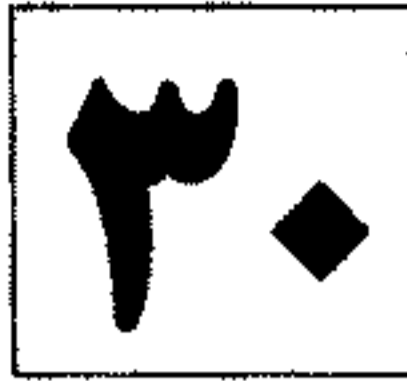
اغفال می‌شوند که گمان می‌کنند آسمان و زمین در اختیار اوست. کارهای خوب را بد و کارهای بد را خوب جلوه می‌دهد. کفر او، بر هر بی‌سواد و باسوادی روشن است.^{۷۰}

برخی روایات تا هنگام ظهور به سی، شصت و هفتاد دجال اشاره کرده‌اند. در میان این دجال‌ها کسی که از همه درغگوتر، حلیه‌گرت‌تر، و مردم فریب‌تر است، نشانه ظهور مهدی عجل‌الله‌تعالی‌فرجه است.

۲. عده‌ای دیگر می‌گویند دجال نام یک فرد خاصی است و نشانه‌های خاصی دارد. از زمان پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم زنده بوده و تا زمان خروجش زنده خواهد ماند.

□ □ □

ظهور حضرت مهدی (عجل الله تعالی فرجه) چگونه است؟ در هنگام ظهور ایشان، چه اتفاقاتی رخ می دهد؟

هنگامی که اوضاع جهان برای ظهور حضرت آماده شد، خداوند به ایشان اجازه قیام می دهد. در مکه ظاهر شده و منادی حق، جبرئیل امین، بشارت ظهورش را به گوش جهانیان می رساند. و خود او اول کسی است که با حضرت بیعت می کند.

یاران برگزیده (۳۱۳ نفر) ندای حق را لبیک گفته و در همان ساعات اولیه، گرد حضرت جمع می شوند و سپس دعوت عمومی آغاز می شود. حضرت، با آیه شریفه **«بَقِيَّةُ اللَّهِ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنتُمْ مُؤْمِنِينَ»**^{۷۱} سخن خود را آغاز می کند و خود را به گونه ای معرفی می کند که به گوش همه مردم جهان می رسد. حضرت تا سه روز در مکه می ماند و پس از آن به سمت مدینه و عراق رهسپار می شود.

مردم مشتاق و منتظر با او بیعت می کنند و در اندک زمانی، سپاه انبوهی از مردان شجاع و فداکار و مصلح، برای حضرت فراهم می شود. بسیاری از کافران با دعوت حضرت و یارانش به دین اسلام، ایمان آورده و مسلمان می شوند.

بیت المقدس به دست سپاه امام فتح می شود و بعد از آن یکی از مهم ترین وقایع ظهور به وقوع می پیوندد. یعنی عیسی بن مریم علیه السلام از آسمان فرود آمده و در نماز خود به حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه اقتدا می کند و با این کار، هم برتری مهدی عجل الله تعالی فرجه را نشان می دهد و هم پیروی و اطاعت از آن حضرت را به دیگران نشان می دهد. به همین سبب بسیاری از مسیحیان جهان به دین اسلام در می آیند. تنها عده ای از زمام داران خودسر و ستمگران بی وجدان، احساس خطر می کنند و با حضرت مخالفت می کنند که سرانجام در نبرد با یاران حضرت شکست خورده و کشته می شوند.

یگانه دولت مقتدر اسلام در سرتاسر زمین تشکیل شده و مردم از دل و جان در حفظ آن می کوشند. دین اسلام عمومی می شود و تمام شهرها را فرا می گیرد. مرکز حکومت و مقر دولت آن حضرت، شهر کوفه خواهد بود.^{۷۲}

□ □ □

درباره دوران بعد از ظهور بگویند. وقتی امام زمان عجل الله تعالی فرجه بیاید، دنیا چگونه است؟

باید گفت دنیا بهشت می شود. چون وقتی حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه بیاید، تغییرات فراوانی رخ می دهد که نتایج زیر را به همراه دارد:

- مردم خدا را خوب می شناسند و به قرآن و سنت ائمه اطهار علیهم السلام عمل می کنند و بر اساس آنها زندگی خود را تنظیم می کنند.

- همه جای دنیا را اسلام فرا می گیرد و حقانیت شیعه بر همه روشن می شود.

- علوم بشری که ۲۷ قسمت است و تنها دو بخش آن در دسترس بشر بود، کاملاً

گسترش یافته و بشر به اوج رشد و نهضت علمی دست می یابد.^{۷۳} حتی زن ها هم قاضی و عالم می شوند.^{۷۴}

- حاکمیت عقل بر روح و جان آدمیان محقق می شود. چون همان طور که

می بینید امروزه، بیشتر شهوت بر عقل غلبه دارد و نفس سرکش، فرمانروای روح و جان آدمیان شده است.

- مردم از طبیعت نهایت استفاده را می‌برند و زمین گنج‌های خود را آشکار می‌کند و آسمان باران خود را فرو می‌ریزد.

- ثروت‌ها عادلانه توزیع می‌شود و فاصله میان فقیر و ثروتمند برچیده می‌شود. وضع مالی مردم خوب می‌شود به طوری که دیگر کسی مستحق زکات و صدقه نیست.

- تمام زمین آباد، سرسبز و خرم می‌شود. خرابه‌ای در زمین باقی نمی‌ماند.

- عمرها طولانی می‌شود.

- کسی، مریضی و بیماری سخت روحی و جسمی نمی‌گیرد، چراکه از عوامل

بیماری‌زا مانند آلودگی محیط زیست و روابط ناسالم انسان‌ها با یکدیگر خبری نخواهد بود.

- مردم با آرامش و مهربانی و صلح در کنار هم زندگی می‌کنند.

- ناامنی و ترس وجود ندارد و امنیت در سراسر زمین حاکم است. حتی

حیوانات هم خطری برای انسان‌ها نخواهند داشت.

- امر به معروف و نهی از منکر رواج یافته، با فساد مبارزه و برخورد قاطع

می‌شود. حدود الهی اجرا شده و عدالت اسلامی به نمایش در می‌آید.^{۷۵}

آیا با ظهور امام زمان **﴿عجل الله تعالى فرجه﴾** دین اسلام کامل می شود؟

اینکه گفته می شود امام زمان **﴿عجل الله تعالى فرجه﴾** دین جدیدی می آورند، منظور این نیست که دینی غیر از اسلام می آورند و یا آن را کامل می کنند. بلکه چون در زمان غیبت، هر کس به سلیقه خود به احکام الهی عمل می کند و کمتر اهل تحقیق و یا تقلید هستند، با ظهور حضرت مهدی **﴿عجل الله تعالى فرجه﴾** همه این افراد، متوجه اشتباه خود می شوند که آنچه تا به حال عمل می کردند اشتباه بوده و «اسلام حقیقی» آن چیزی است که حضرت مهدی **﴿عجل الله تعالى فرجه﴾** ارایه می دهند. از همین جهت است که بعضی گمان می کنند حضرت، دین جدیدی آورده است.

در دعای ندبه می خوانیم: «أَيُّنَ طَامِسُ آثَارِ الزَّيْغِ وَالْأَهْوَاءِ، أَيُّنَ قَاطِعُ حَبَائِلِ الْكِذْبِ وَالْإِفْتِرَاءِ؟»^{۷۶} کجاست آن که آثار گمراهی و هوی و هوس را نابود خواهد ساخت؟ کجاست آن که ریسمان های دروغ و افتراء را ریشه کن کند؟» در واقع یکی از اقدامات حضرت مهدی **﴿عجل الله تعالى فرجه﴾**، مبارزه با بدعت ها و نوآوری های منفی و خودساخته است که به دروغ به نام اسلام معرفی شده بود. کارهای حضرت مانند

اجرای حد بر ربا خواران و غاصبان حق مردم، زدودن تشریفات و تزیینات از ساختار مساجد، باطل کردن تفسیرها و برداشت‌های غلط از قرآن، پرداختن به بخش‌های عمل نشده قرآن و دستورات معصومین علیهم‌السلام، باعث می‌شود مردم گمان کنند ایشان دین جدیدی آورده است، با اینکه همه اینها از احکام اسلام است. در دعای عهد از خداوند می‌خواهیم که آنچه از احکام کتابش تعطیل شده، توسط امام زمان عجل‌الله‌تعالی‌فرجه عمل شود. یعنی از ویژگی‌های امام چنین است که: «مُجَدِّدًا لِمَا عَطَّلَ مِنْ أَحْكَامِ كِتَابِكَ»^{۷۷} تازه کننده آن احکامی که از کتاب تو (خدا) تعطیل مانده است».

حضرت مهدی عجل‌الله‌تعالی‌فرجه با ظهور خود، دین پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم را زنده می‌کند و مردم را به قرآن و سنت پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم فرا می‌خواند. حضرت رسول اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم درباره حضرت مهدی عجل‌الله‌تعالی‌فرجه فرمودند: «شیوه او شیوه من است و مردم را بر آیین و شریعت من قرار می‌دهد و به کتاب پروردگارم دعوت می‌کند».^{۷۸}

بنابراین امام مهدی عجل‌الله‌تعالی‌فرجه، پیامبر جدیدی نیست که کتاب جدیدی داشته باشد و بخواهد اسلام را کامل کند. دین اسلام مثل شیء خاک گرفته‌ای است که وقتی حضرت گرد و غبارش را بگیرند، تازه و نو می‌شود.

آیا درست است که می‌گویند شیطان در زمان ظهور کشته می‌شود؟

بله، از جمله اتفاقات هنگام ظهور حضرت مهدی عجل‌الله‌تعالی‌فرجه، کشته شدن شیطان است که در مسجد کوفه رخ می‌دهد.^{۷۹}

در قرآن کریم آمده که ابلیس پس از نافرمانی خدا، برای عذاب خود مهلت خواست و خدا فرمود: «تو از مهلت یافتگان خواهی بود؛ البته نه تا روز رستاخیز، بلکه تا آن زمان که مردم به کفر و گناه می‌پردازند».^{۸۰} و منظور از «تا زمانی که مردم گناه می‌کنند»، زمان ظهور و ایام حکومت حضرت مهدی عجل‌الله‌تعالی‌فرجه است.^{۸۱} پس واقعاً شیطان در ایام ظهور می‌میرد و به جزای خود می‌رسد. این شیطان بیرونی است، اما شیطان درونی که نفسِ امارهٔ انسان است، با انسان‌ها تا روز قیامت باقی می‌ماند و جرم و جنایت هم می‌کند، اما نه مثل حالا. شیطان بیرونی، فقط انسان را به انجام گناه تحریک می‌کند و وقتی او نباشد، انسان کمتر تحریک می‌شود و دست به ظلم و ستم می‌زند. بنابراین شیطان بیرونی می‌میرد، اما نفس سرکش باقی است.

البته در زمان حضرت، به همان میزان که شیطان نیست، امتحانات هم سخت‌تر خواهد شد. مانند حاضر شدن در جلسه امتحان با کتاب است. چون، امتحان سخت‌تر و دقیق‌تر است، می‌گویند کتاب با خود بیاورید. اما احتمال موفقیت هم بیشتر است، چون با خود کتاب دارید. در زمان حکومت امام زمان (عجل‌الله‌تعالی‌فرجه) هم همین‌طور است. احتمال موفقیت بیشتر است چون شیطان بیرونی دیگر وجود ندارد.

□ □ □

آیا به راستی امام زمان عجل الله تعالی فرجه با شمشیر ظهور می‌کند؟ با این تکنولوژی‌های پیشرفته، چه طور می‌شود با شمشیر قیام کرد؟

در روایات تصریح شده که سلاح حضرت هنگام ظهور، شمشیر پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم است، نه سلاح دیگر. حضرت ولی عصر عجل الله تعالی فرجه با کمک خداوند و از راه خارق‌العاده به مبارزه با کافران و دشمنان می‌پردازند. همان‌طور که آتش نمرود بر حضرت ابراهیم علیه السلام سرد و گلستان شد^{۸۲} و دریا برای موسی علیه السلام و یارانش شکافته شد.^{۸۳}

یاران و نزدیکان حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه قدرت‌های خاصی دارند، چه رسد به خود آن حضرت. اما چند نکته:

۱. ممکن است امام و سایلی داشته باشند که سلاح‌های دشمن را از کار بیندازد و دشمن هم مجبور شود از شمشیر استفاده کند.
۲. مبارزه با شمشیر عادلانه است و مبارزه با سلاح‌های پیشرفته مثل بمب اتم و موشک ناعادلانه است، چون زن و کودک بی‌گناه را هم از بین می‌برد. پس امام که

برای رفع ظلم و بی‌عدالتی آمده‌اند، از این سلاح‌ها استفاده نمی‌کنند.
۳. گذشته از اینها، بسیاری از مردم با مشاهده‌ی علایم حقانیت اسلام و تشیع، بدون هیچ مقاومتی از کفر دست برداشته و ایمان می‌آورند. پس نیازی به جنگ فراگیر نخواهد بود و تنها عده‌ای زورمدار و ژنرال‌های سرسپرده بدون سرباز باقی می‌مانند، که کاری هم از آنها بر نمی‌آید و با شمشیر امام و یارانشان از بین می‌روند.

□ □ □

۳۵

آیا درست است که بعضی می‌گویند حضرت عیسیٰ علیه السلام زنده است و امام زمان عجل الله تعالی فرجه را همراهی می‌کند؟

بله؛ حضرت عیسیٰ علیه السلام - برخلاف تصور و اعتقاد مسیحیان - از دنیا نرفته و به صلیب کشیده نشده است، بلکه به آسمان عروج کرده است و هنگام ظهور حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه، نزول می‌کند و پشت سر ایشان به نماز می‌ایستد^{۸۴} و ایشان را یاری می‌کند.

قرآن درباره حضرت مسیح علیه السلام می‌فرماید: «قطعاً او را نکشتند، بلکه خدا او را به سوی خود بالا برد و خدا توانا و حکیم است».^{۸۵}

□ □ □

ظهور امام زمان **﴿عجل الله تعالى فرجه﴾** کی و در کجا اتفاق می افتد و بعد از آن در کجا زندگی می کنند؟

برای ظهور، کسی زمان تعیین نکرده و نمی تواند بکند.^{۸۶} چون علم زمان ظهور را فقط خداوند می داند. امام زمان **﴿عجل الله تعالى فرجه﴾** فرموده اند: «زمان ظهور با خداوند است و کسانی که وقت تعیین می کنند، دروغ می گویند».^{۸۷}

بعضی از روایات به طور کلی گفته اند روز جمعه^{۸۸} یا عاشورا^{۸۹} و شاید هم روز عاشورا در جمعه واقع شود و آقا بیاید و یا ممکن است در یک شب شرایط محقق شود و حضرت ناگهان ظهور کنند.^{۹۰}

علت اینکه وقت ظهور معلوم نیست، این است که اگر زمان ظهور زود باشد، ممکن است مردم آمادگی خود را تأخیر بیندازند و تلاشی برای ظهور نداشته باشند. و اگر دیر باشد و مثلاً گفته شود امام زمان **﴿عجل الله تعالى فرجه﴾** دو بیست سال دیگر ظهور می کند، مردم امید خود را از دست بدهند و انتظار مفهومی نداشته باشد. آنچه مهم است اینکه ما باید امیدوار باشیم و وظیفه خود را به خوبی انجام دهیم تا خدا از ما راضی باشد.

درباره مکان ظهور، شیعه و سنی معتقدند: امام مهدی عجل الله تعالی فرجه از مکه و کنار خانه خدا ظهور می‌کند^{۹۱} و با صدای بلند، به طوری که همه مردم جهان می‌شنوند خود را معرفی می‌کند.^{۹۲} معروف است که محل حکومت و مقرّ دولت حضرت بعد از ظهور، در شهر کوفه^{۹۳} و زندگی ایشان در مسجد سهله است.^{۹۴}

□ □ □

امام زمان **﴿عجل الله تعالى فرجه﴾** پس از ظهور، چند سال حکومت می‌کنند؟

درباره مقدار زمان حکومت حضرت مهدی **﴿عجل الله تعالى فرجه﴾** سخنان مختلفی گفته شده است که هیچ‌کدام یقینی نیست. از بعضی احادیث استفاده می‌شود که عمر ایشان بعد از ظهور خیلی زیاد نیست. ممکن است ۹ یا ۷ یا ۱۹ سال باشد.

البته باید بدانیم: یک روز زمان حضرت، با توجه به نعمت‌های فراوان و شرایط زندگی، سال‌ها می‌ارزد و شیعه به آرزوی خود که تحقق یک حکومت عادلانه و عارفانه است، می‌رسد.^{۹۵}

حکومت خوبان که با ظهور حضرت مهدی **﴿عجل الله تعالى فرجه﴾** آغاز می‌شود تا پایان عمر دنیا ادامه خواهد یافت و دنیا دیگر روی ظلم و ستم را نخواهد دید.^{۹۶}

آیا قیامت بعد از امام زمان عجل الله تعالی فرجه اتفاق می افتد؟

خیر، بعد از ظهور امام زمان، «رَجَعَت» رخ می دهد. یعنی عده‌ای از بهترین‌های روزگار مانند انبیای گذشته، اصحاب کهف، اصحاب ائمه علیهم السلام مانند سلمان و مقداد و دیگر منتظران حقیقی زنده می شوند تا پاداش خود را ببینند و افتخار یاری امام زمان عجل الله تعالی فرجه را داشته باشند. البته بدترین کافران و منافقان هم زنده می شوند تا بخشی از جزای اعمال خود را در این دنیا ببینند.^{۹۷}

در روایات بیان شده که پس از امام زمان عجل الله تعالی فرجه، امام حسین علیه السلام رجعت می کنند و ایشان حکومت عادلانه را ادامه می دهند.

مسألة رجعت، از اعتقادات شیعه است و در دعای عهد، زیارت آل یس و زیارت جامعه کبیره مطرح شده است.

مثلاً درباره دعای عهد، امام صادق علیه السلام فرمودند: «هر کس چهل روز صبح، خدا را با دعای عهد بخواند از یاوران قائم خواهد بود و اگر پیش از ظهور آن حضرت بمیرد، - هنگام ظهور - خداوند او را از قبرش بیرون می آورد - تا قائم را یاری

دهد.^{۹۸} در فرازی از همین دعا نیز آمده است: «خدایا! اگر میان من و امام
زمان ﴿عجل الله تعالی فرجه﴾ مرگ فاصله انداخت و نتوانستم او را یاری کنم، پس
هنگامی که حضرت ظهور کرد، مرا از قبرم بیرون آر تا ایشان را یاری کنم».^{۹۹}
بعد از حضرت مهدی ﴿عجل الله تعالی فرجه﴾ دوران رجعت است و گفته شده بعد از
رجعت، قیامت رخ می‌دهد.^{۱۰۰} اما اینکه رجعت چند سال طول می‌کشد، معلوم
نیست.

□ □ □

جریان مسجد جمکران چیست؟ و آیا به راستی حضرت در آن جا حضور دارد؟
 نام اصلی مسجد مقدس جمکران، «مسجد صاحب الزمان» است که به دستور خود
 حضرت و در سال ۳۹۳ هجری قمری توسط حسن بن مثله جمکرانی ساخته شده
 است.^{۱۰۱} حضرت در آن جا حضور ندارد، اما یاد ایشان سبب می شود حضرت به آنجا
 توجه خاصی داشته باشند. در مسجد جمکران، شفای بیماران و گره گشایی از
 گرفتاران دیده شده است. برخی از بزرگان، حضرت ولی عصر عجل الله تعالی فرجه را
 در آن جا زیارت کرده اند.^{۱۰۲}

به گفته آن عارف بزرگ، اگر کسی بگوید به مسجد جمکران رفته و چیزی در
 آن جا نیافتم و ندیدم، باید گفت یا از روی اعتقاد صحیح نرفته، یا برای امتحان رفته
 یا همین طوری رفته است!^{۱۰۳}

مهم ترین ویژگی مسجد مقدس جمکران این است که حضرت
عجل الله تعالی فرجه به آن جا عنایت خاصی دارند.

مگر نمی‌گویید امام زمان **﴿عجل الله تعالی فرجه﴾** صدای ما را می‌شنوند و خواسته‌های ما را می‌دانند؟ مگر نماز امام زمان **﴿عجل الله تعالی فرجه﴾** برای برآورده شدن حاجت نیست؟ پس چرا این همه که دعا می‌کنم و نماز می‌خوانم و حاجتم را از ایشان می‌خواهم، برآورده نمی‌کنند؟

خواسته‌ها، برآورده بشوند یا نشوند، به مصلحت است. مثلاً شما وقتی بچه‌ای را به بازار می‌برید، او به هر چیز نگاه کند دوست دارد آن را برایش بخرید. حتی گریه می‌کند، ولی شما که دل‌سوز هستید برای او نمی‌خرید. چون چیزهایی که او می‌خواهد، فایده‌ای ندارد، یا به ضررش است. یا فرض کنید یکی از دوستان شما بیماری دیابت دارد که نباید از مواد قندی استفاده کند. او هر چه اصرار کند، شما از روی دل‌سوزی به او نمی‌دهید. با خود می‌گویید وقتی کاملاً خوب شد، همان را یا بهتر از آن را برایش تهیه می‌کنم.

بر اساس احادیث معتبر، بعضی وقت‌ها دعای ما مستجاب نمی‌شود، چون:
- خواسته ما اصلاً به صلاح ما نیست و خودمان خبر نداریم. ولی چون دعا

کرده‌ایم، خداوند بی‌جواب نمی‌گذارد و چیزی که به صلاح است می‌دهند.

- خواسته ما فعلاً برآورده نمی‌شود اما در آینده برآورده خواهد شد.

- گاه خداوند برآورده نمی‌کند، اما بلایی را از ما دفع می‌کند.

- گاه در این دنیا صلاح نیست، اما در آخرت جبران می‌کند.

- مهم‌تر از همه، گاهی شرایط استجاب دعا را - مثل خوردن لقمه حرام - رعایت

نمی‌کنیم؛ مثل این می‌ماند که به جای بتن‌زین، آب در باک ماشین بریزیم. معلوم است

که روشن نمی‌شود و فایده‌ای ندارد.

شرایط استجاب دعا

اگر کسی به شما گفت: «اگر مشکلی داشتی، به من تلفن کن تا کمکت کنم»، این جمله

چند شرط دارد:

۱. با من قهر نباشی و دوستی مان را حفظ کنی.

۲. شماره تلفن مرا گم نکنی.

۳. توقعات بی‌جا نداشته باشی.

۴. برای حل مشکل خود انتظار نداشته باشی نظم و قانون را زیر پا بگذارم.

۵. حل مشکل شما، برای دیگران ایجاد مشکل نکند.

و...

آیا ما در دعا کردن، این شرایط را رعایت کرده‌ایم؟! آیا ما با خدا رفیق هستیم و

سخنش را گوش می‌کنیم؟ آیا برآورده شدن حاجات ما، به دیگران ضرری نمی‌زند؟ آیا مخالف قوانین الهی نیست؟ مثلاً اگر باران بیارد و سقف خانه ما خراب باشد، آیا باید دعا کنیم اصلاً باران نیاید؟ آیا باران بیاید و فقط روی خانه ما نیاید؟! یا باران بیاید اما معجزه شود و از سوراخ سقف عبور نکند!^{۱۰۴}

کسی که دعا می‌کند در امتحانات خود قبول شود، اما درس نمی‌خواند و تلاشی برای قبول شدن نمی‌کند، معلوم است ظاهر و باطنش یکی نیست. مانند تخمه پوکی که در زمین بکارند و انتظار داشته باشند سبز شود. ما دعا می‌کنیم امام زمان (عجل‌الله‌تعالی‌فرجه) زودتر بیایند، اما با کارهایمان ظهور ایشان را عقب می‌اندازیم.

پس علت اینکه بیشتر دعاها مستجاب نمی‌شود، به خاطر رعایت نکردن شرایط دعاست. البته نباید نومید شویم باید در دعاهای خود توجه داشته باشیم که «خدایا! آنچه که به صلاح است برآورده کن».

□ □ □

معرفی چند کتاب با موضوع امام زمان **﴿عجل الله تعالى فرجه﴾**
«ویژه جوانان»

* حکومت جهانی مهدی **﴿عجل الله تعالى فرجه﴾**

اثر آیت الله العظمی مکارم شیرازی، انتشارات مدرسه علی بن ابیطالب **ؑ**، قم.

* او خواهد آمد

اثر علی اکبر مهدی پور، انتشارات رسالت، قم.

* آماده باش یاران امام زمان **﴿عجل الله تعالى فرجه﴾**

اثر استاد حسین گنجی، انتشارات طوبای محبت، قم.

* نگین آفرینش

اثر آقایان محمد مهدی حائری پور، مهدی یوسفیان، محمد امین بالادستیان،

انتشارات مرکز تخصصی مهدویت، قم.

□ □ □

پی نوشت‌ها:

۱. امام عصر عجل الله تعالى فرجه در بخشی از جواب سؤالات اسحاق بن یعقوب نوشته‌اند: «از اموری که سودی برایتان ندارد پرسش نکنید و خود را در آموختن آنچه از شما نخواسته‌اند به زحمت نیفکنید»؛ کمال‌الدین و تمام‌النعمة، شیخ صدوق، بیجا، دارالکتب الاسلامیه، قم، ۱۳۹۵ق، ج ۲، باب ۴۵.
۲. ر.ک: منتخب الاثر فی الامام الثانی عشر، لطف الله صافی گلپایگانی، چاپ دوم، مکتبه المرجع الدینی آیه الله العظمی صافی گلپایگانی، قم، ۱۴۲۸ق، ج ۲، باب ۴، ص ۳۶۷ - ۲۳۱ و منتهی الامال، شیخ عباس قمی، چاپ اول، فراروی، تهران، ۱۳۸۱، ص ۱۲۱۴.
۳. ر.ک: همان، لطف الله صافی گلپایگانی، ج ۲، ص ۱۸۸ و ۲۸۶ - ۲۸۸.
۴. مهدی موعود، علامه مجلسی، ترجمه حسن بن محمد ولی ارومیه‌ای، چاپ نهم، مسجد مقدس جمکران، قم، ۱۳۸۶، باب پنجم.
۵. المناقب آل‌ابی طالب، محمد ابن شهر آشوب مازندرانی، بی‌جا، مؤسسه انتشارات علامه، قم، ۱۳۷۹، ج ۱، ص ۲۸۲؛ کشف الغمه، علی بن عیسی اربلی، بی‌جا، مکتبه بنی هاشمی، تبریز، ۱۳۸۱ق، ج ۲، ص ۵۰۹.
۶. ر.ک: همان، مهدی اکبرنژاد، ص ۲۰۹.
۷. ینایع المودة، قندوزی، ج ۳، ص ۲۸۱، از فرائد السمطین، جوینی الخراسانی، ج ۲، ص ۱۳۳.
۸. فتح الباری، ابن حجر عسقلانی، ج ۶، دار المعرفة، بیروت، بی تا، ص ۴۹۳؛ به نقل از: بررسی تطبیقی مهدویت در روایات شیعه و اهل سنت، مهدی اکبرنژاد، ص ۷۲.
۹. مانند: العرف الوردی فی اخبار المهدی، جلال الدین سیوطی. القول المختصر فی علامات المهدی المنتظر، ابن حجر هیتمی. البرهان فی علامات مهدی آخر الزمان و تلخیص البیان فی اخبار مهدی آخر الزمان، ملا علی متقی هندی. البیان فی اخبار صاحب الزمان، گنجی شافعی. کتاب الفتن، حافظ نعیم بن حماد که اولین کتابی است که اهل سنت در این باره نوشته‌اند و در اختیار است.
۱۰. ﴿وَإِنَّا لَمَعِدَاتُكَ مُوسَىٰ ثَلَاثِينَ لَيْلَةً وَأَتَمَمْنَاهَا بِعَشْرِ قَتْمٍ مِّمَّاتٍ رَبِّهِ أَرْبَعِينَ لَيْلَةً وَقَالَ مُوسَىٰ لِأَخِيهِ هَارُونَ اخْلُفْنِي فِي

قَوْمِي وَ أَصْلِحْ وَ لَا تَتَّبِعْ سَبِيلَ الْمُفْسِدِينَ ﴿٤﴾؛ و ما با موسی سی شب وعده گذاشتیم سپس آن را با ده شب - دیگر - تکمیل کردیم. به این ترتیب میعاد پروردگارش - با او - چهل شب شد و موسی به برادرش هارون گفت: جانشین من در میان قومم باش و آنها را اصلاح کن و از روش مفسدان پیروی منما؛ اعراف / ۱۴۲.

۱۱. ﴿إِنَّ الدِّينَ اخْتَلَفُوا فِيهِ لَفِي شَكٍّ مِنْهُ مَا لَهُمْ بِهِ مِنْ عِلْمٍ إِلَّا اتِّبَاعَ الظَّنِّ وَ مَا قَتَلُوهُ يَقِينًا بَلْ رَفَعَهُ اللَّهُ إِلَيْهِ ﴿٤﴾، نساء / ۱۵۷ و ۱۵۸.

۱۲. امام کاظم علیه السلام: «انما هي محنة من الله عز و جل امتحن بها خلقه»؛ الکافی، محمد بن یعقوب کلینی، بیجا، دارالکتب الاسلامیه، تهران، ۱۳۶۵، ج ۱، ص ۳۳۶.

۱۳. امام علی علیه السلام: «ان القائم منا اذا قام لم يكن لاحد في عنقه بيعة فلذلك تخفى ولادته ويغيب شخصه»؛ کمال الدین، شیخ صدوق، ج ۱، ص ۳۰۳.

۱۴. امام صادق علیه السلام: «ان للقائم غيبة قبل ان يقوم انه يخاف (و او ما بيده الى بطنه يعني القتل)»؛ الکافی، محمد بن یعقوب کلینی، ج ۱، ص ۳۴۰.

۱۵. ر.ک: کمال الدین، شیخ صدوق، باب ۴۴، احادیث ۱ تا ۱۱.

۱۶. امام باقر علیه السلام: «ان الله اذا كره لنا جوار قوم نزعنا من بين أظهرهم»؛ علل الشرایع، شیخ صدوق، چاپ اول، مؤمنین، قم، ۱۳۸۰، باب ۱۷۹، ح ۲.

۱۷. الغيبة، شیخ طوسی، بیجا، مؤسسه معارف اسلامی، قم، ۱۴۱۱ق، فصل ۶، ح ۳۱۹.

۱۸. «و سیاتی شیعتی من يدعی المشاهده ألا فمن ادعی المشاهده قبل خروج السفیانی و الصیحة فهو کذاب مفتر»؛ کمال الدین، شیخ صدوق، ج ۲، ص ۵۱۶.

۱۹. ر.ک: الکافی، محمد بن یعقوب کلینی، ج ۱، باب عرض الاعمال علی النبی صلی الله علیه و آله و سلم و الاثمه للمؤمنين، ح ۴.

۲۰. «السلام علیک یا عین الله فی خلقه»؛ مفاتیح الجنان، شیخ عباس قمی، بخشی از دعای روز جمعه.

۲۱. «و أما الحوادث الواقعة فارجعوا فیها الی رواة حدیثنا فانهم حجّتی علیکم و أنا حجة الله علیهم»؛ الغيبة، شیخ طوسی، ص ۲۹۰؛ الاحتجاج، شیخ طبرسی، بیجا، نشر مرتضی، مشهد، ۱۴۰۳ق، ج ۲، ص ۴۶۹.

۲۲. امام حسن عسکری علیه السلام: «و اما من کان من الفقهاء صائناً لنفسه حافظاً لدينه مخالفاً على هواه مطيعاً لامر مولاه فللعوام ان يقلدوه»؛ همان، شیخ طبرسی، ص ۴۵۸. و امام صادق علیه السلام: «من کان منکم ممن قد روی حدیثنا و نظر فی حلالنا و حرامنا و عرف احکامنا فلیرضوا به حکماً فانی قد جعلته علیکم حاکماً»؛ همان، ص ۳۵۵.

۲۳. «و اما وجه الانتفاع بی فی غیبتی فکا الانتفاع بالشمس اذا غیبتها عن الابصار السحاب»؛ همان، شیخ طبرسی، ش ۳۴۴، ص ۵۴۲.

۲۴. امام سجاد علیه السلام: «نحن امان لاهل الارض كما ان النجوم امان لاهل السماء»؛ همان، شیخ طبرسی، ص ۳۱۷.

۲۵. ﴿وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ فَلَبِثَ فِيهِمْ أَلْفَ سَنَةٍ إِلَّا خَمْسِينَ عَامًا فَأَخَذَهُمُ الطُّوفَانُ وَهُمْ ظَالِمُونَ﴾؛ ما نوح را به سوی قومش فرستادیم و هزار سال مگر پنجاه سال از آن، در میان آنان بود. پس طوفان قومش را فرو گرفت در حالی که از ستمگاران بودند. عنکبوت / ۱۴.

۲۶. ﴿وَمَا قَتَلُوهُ يَقِينًا بَلْ رَفَعَهُ اللَّهُ إِلَيْهِ وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا﴾؛ نساء / ۱۵۷ و ۱۵۸.

۲۷. ر.ک: منتخب الاثر، لطف الله صافی گلپایگانی، ج ۲، ص ۲۷۲ - ۲۸۲.

۲۸. کشف المحجبة، سید بن طاووس، فصل ۷۹؛ به نقل از: همان، لطف الله صافی گلپایگانی، ج ۲، ص ۲۷۳ و ۲۷۴.

۲۹. مرحوم علامه مجلسی رحمته الله در کتاب بحار الانوار، ج ۵۱، و مرحوم شیخ مفید رحمته الله در کتاب الايضاح فی الامامة، اسامی افرادی را که دارای عمری طولانی بوده‌اند با مشخصات دقیق و منابع و مدارک ذکر نموده‌اند.

۳۰. نظریه غیبت شخص و غیبت شخصیت.

۳۱. ر.ک: کمال الدین، شیخ صدوق، باب ۴۳؛ بحار الانوار، علامه مجلسی، بیجا، مؤسسة الوفاء، بیروت، ۱۴۰۴ق، ج ۵۲، ص ۱ - ۷۷؛ نجم الثاقب، محدث نوری، چاپ دوم، انتشارات مسجد مقدس جمکران، قم، ۱۳۷۷.

۳۲. ر.ک: آب حیات (مجموعه سخنرانی‌های آیت الله ناصری)، چاپ اول، خلق، قم، ۱۳۸۵، ص ۷۸.

۳۳. الکافی، محمد بن یعقوب کلینی، ج ۲، ص ۶۳۰.

۳۴. وسائل الشیعه، شیخ حر عاملی، بیجا، مؤسسه آل البيت، قم، ۱۴۰۹ق، ج ۷، ص ۴۱۰.

۳۵. عوامل دیدار، متعدد است. ر.ک: سودای روی دوست، مرتضی آفانهرانی، چاپ اول، احمدیه، قم، ۱۳۸۴.

۳۶. بحار الانوار، علامه مجلسی، ج ۵۱، ص ۳۰.

۳۷. «صاحب هذا الامر يتردد بينهم و يمشى في اسواقهم و يطأ فرشهم و لا يعرفونه حتى يأذن الله له ان يعرفهم نفسه»؛ همان، علامه مجلسی، ج ۵۲، ص ۱۵۴؛ الغيبة، محمد بن ابراهيم نعمانی، بیجا، مكتبة الصدوق، تهران، ۱۳۹۷ق، ص ۱۶۳.

۳۸. انا غير مهملين لمراعاتكم و لا ناسين لذكركم و لو لا ذلك لنزل بكم البلاء و اصطلمكم الاعداء؛ الاحتجاج، شیخ طبرسی، ج ۲، ص ۴۹۵.

۳۹. برای مطالعه بیشتر ر. ک: نجم الثاقب، محدث نوری، ابواب ششم، هفتم و نهم؛ بركات حضرت ولی عصر عجل الله تعالی فرجه حکایات عبقری الحسان فی احوال مولانا صاحب الزمان، شیخ علی اکبر نهاوندی.

۴۰. ر. ک: حدیث دل سپردن، مرتضی آقانهانی، ص ۱۱۰.

۴۱. «من مات منتظراً لهذا الامر كان كمن كان مع القائم في فسطاطه لا، بل كان بمنزلة الضارب بين يدي رسول الله صلى الله عليه وآله بالسيف»؛ کمال الدین، شیخ صدوق، ج ۲، ص ۳۳۸.

۴۲. کشف الغم، علی بن عیسی اربلی، ج ۲، ص ۲۰۷.

۴۳. «من سرّ ان يكون من اصحاب القائم: فليتنظر و ليعمل بالورع و محاسن الاخلاق و هو منتظر، فان مات و قام القائم بعده كان له من الاجر مثل اجر من ادركه، فجدّوا و انتظروا هنيئاً لكم أيتها العصابة المرحومة»؛ الغيبة، محمد بن ابراهيم نعمانی، ص ۲۰۰.

۴۴. بحار الانوار، علامه مجلسی، ج ۷۵، ص ۲۰۸.

۴۵. با تغییر و تصرف: تمثیلات (پرسش های مهم، پاسخ های کوتاه)، محسن قرائتی، چاپ هفتم، مرکز فرهنگی درسهایی از قرآن، تهران، ۱۳۸۳، ص ۴۷ و ۴۸.

۴۶. «من مات و لم يعرف امام زمانه فقد مات ميتة جاهلية»؛ المناقب، ابن شهر آشوب، ج ۱، ص ۲۴۶؛ کمال الدین، شیخ صدوق، ج ۲، ص ۴۰۹.

۴۷. «أنا خاتم الاوصياء و بی يدفع الله عزوجل البلاء من اهلی و شیعتی»؛ همان، شیخ صدوق، باب ۴۳، ح ۱۲.

۴۸. ﴿مَا أَصَابَكَ مِنْ حَسَنَةٍ فَمِنَ اللَّهِ وَ مَا أَصَابَكَ مِنْ سَيِّئَةٍ فَمِنْ نَفْسِكَ﴾؛ نساء / ۷۹.

۴۹. با تغییر: داستان‌های کشف الاسرار، میبیدی، ص ۳۰۰؛ به نقل از: داستان‌های موضوعی، کاظم سعیدپور، چاپ دوم، جمال، قم، ۱۳۸۵، ص ۳۶.

۵۰. «عن عمر بن حنظلة قال: سمعت أبا عبد الله عليه السلام يقول: خمس علامات قبل قيام القائم؛ الصيحة، و السفیانی، و الخسف، و قتل النفس الزکیة، و الیمانی، فقلت: جعلت فداک، ان خرج أحد من أهل بیتک قبل هذه العلامات أنخرج معه؟ قال: لا...؛ عمر بن حنظله می‌گوید: شنیدم امام صادق عليه السلام فرمود: پنج علامت قبل از قیام قائم است: صیحه آسمانی، قیام سفیانی، خسف در بیداء، قتل نفس زکیه و قیام یمانی. گفتم: قدايت شوم! آیا اگر کسی از اهل بیت شما قبل از این علامات قیام کرد، با او همراه شویم؟ فرمود: نه...؛ ر.ک: الکافی، محمد بن یعقوب کلینی، ج ۸، ص ۳۱۰، ح ۴۸۳.

۵۱. ر.ک: منتخب الاثر، لطف الله صافی گلپایگانی، ج ۳، ص ۸۱ - ۸۵؛ منتهی الامال، شیخ عباس قمی، ص ۱۳۱۵ - ۱۳۲۰.

۵۲. «اللهم... وخرلی فی قضائک وبارک لی فی قدرک حتی لا أحب تعجيل ما اخرت ولا تاخير ما عجلت»؛ مفاتیح الجنان، شیخ عباس قمی، بخشی از دعای عرفه.

۵۳. «اللهم فثبتني على دينك... فصبرني على ذلك... ولا انازعك في تدبيرك ولا اقول لم وكيف وما بال ولي الامر لا يظهر قد امتلات الأرض من الجور»؛ همان، شیخ عباس قمی، بخشی از دعای زمان غیبت.

۵۴. ر.ک: سودای روی دوست، مرتضی آقانهزینی، ص ۸۵؛ آماده باش یاران امام زمان عليه السلام فرجه عليه السلام حسین گنجی، چاپ اول، طوبای حبت، قم، ۱۳۸۳، ص ۵۰؛ مفاتیح الجنان، شیخ عباس قمی، حکایت سید رشتی.

۵۵. ر.ک: منتخب الاثر، لطف الله صافی گلپایگانی، ج ۳، ص ۱۴۷ - ۱۵۳.

۵۶. سفینه البحار، شیخ عباس قمی، ج ۸، ص ۶۸۱؛ به نقل از: نگین آفرینش، محمد امین بالادستیان، محمد مهدی

حائری پور، مهدی یوسفیان، چاپ پانزدهم، مرکز تخصصی مهدویت، قم، ۱۳۸۷، ص ۱۲۸.
۵۷. «أعینونی بورع و اجتهاد و عفة و سداد»؛ نهج البلاغه، سید رضی، ترجمه محمد دشتی، چاپ چهارم، الهادی، قم،
۱۳۷۹، نامه ۴۵.

۵۸. «هل من معین»؛ اللهوف، سید بن طاووس، بیجا، جهان، تهران، ۱۳۴۸، ص ۱۱۵.

۵۹. تویق به شیخ مفید رحمته الله «فاتقوا الله جل جلاله و ظاهرونا علی انتیاشکم من فتنه»؛ الاحتجاج، شیخ طبرسی، ج ۲،
ص ۴۹۵.

۶۰. «اکثروا الدعاء بتعجیل الفرج»؛ کمال الدین، شیخ صدوق، ج ۲ ص ۴۸۵.

۶۱. الغیبه، شیخ طوسی، فصل ۷، ح ۴۱۰.

۶۲. فرهنگ نامه مهدویت، خدامراد سلیمیان، چاپ اول، بنیاد فرهنگی حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه،
بیجا، ۱۳۸۳، ص ۱۵ - ۲۱.

۶۳. «سیاتی علی الناس زمان لا یتقی من القرآن الا رسمه و من الاسلام الا اسمه یسمون به و هم أبعد الناس منه
مساجدهم عامرة و هی خراب من الهدی»؛ الکافی، محمد بن یعقوب کلینی، ج ۸، ص ۳۰۷.

۶۴. بحار الانوار، علامه مجلسی، ج ۵۲، ص ۱۲۳؛ به نقل از: نگین آفرینش، ص ۱۱۶.

۶۵. ر.ک: فرهنگ نامه مهدویت، خدامراد سلیمیان، ص ۱۵۲ و ۱۵۳؛ دادگستر جهان، ابراهیم امینی، چاپ هجدهم،
شفق، قم، ۱۳۷۸، ص ۲۲۱ و ۲۲۲.

۶۶. همان، خدامراد سلیمیان، ص ۱۵۷ و ۱۵۸.

۶۷. بحار الانوار، علامه مجلسی، ج ۵۳، ص ۱۵.

۶۸. فرهنگ نامه مهدویت، خدامراد سلیمیان، ص ۱۴۸.

۶۹. ر.ک: منتخب الاثر، لطف الله صافی گلپایگانی، ج ۳، ص ۱۰۳ - ۱۱۱.

۷۰. دادگستر جهان، ابراهیم امینی، ص ۲۲۶.

۷۱. هود / ۸۶

۷۲. ر.ک: الغيبة، شیخ طوسی، فصل هشتم و دادگستر جهان، ابراهیم امینی، ص ۳۰۲.
۷۳. بحار الانوار، علامه مجلسی، ج ۵۲، ص ۳۲۶.
۷۴. همان، علامه مجلسی، ج ۵۲، ص ۳۵۲؛ الغيبة، محمد بن ابراهیم نعمانی، ص ۲۳۹.
۷۵. ر.ک: عصر طلایی ظهور، جمعی از محققین، چاپ دوم، مولود کعبه، بی جا، ۱۴۲۴ق، ص ۳۵-۶۲. نگین آفرینش، ص ۱۵۴-۱۹۰. مهدی موعود، علامه مجلسی، ص ۱۹۱.
۷۶. مفاتیح الجنان، شیخ عباس قمی، بخشی از دعای ندبه.
۷۷. همان، بخشی از دعای عهد.
۷۸. کمال الدین، شیخ صدوق، باب ۳۹، ح ۶.
۷۹. ر.ک: بحار الانوار، علامه مجلسی، ج ۵۲، ص ۳۷۶.
۸۰. ﴿قَالَ رَبِّ فَأَنْظِرْنِي إِلَى يَوْمٍ يُبْعَثُونَ قَالَ فَإِنَّكَ مِنَ الْمُنْظَرِينَ إِلَى يَوْمِ الْوَقْتِ الْمَعْلُومِ﴾؛ حجر / ۳۶-۳۸.
۸۱. تفسیر المیزان، علامه طباطبایی، انتشارات اسلامی، قم، ج ۱۲، ص ۱۸۴ (ذیل آیه شریفه).
۸۲. انبیاء / ۶۹.
۸۳. بقره / ۵۰.
۸۴. کنز العمال، متقی هندی، ج ۱۴، باب ۲۶۶، ح ۳۸۶۷۳؛ الصواعق المحرقة، ابن حجر هیتمی، ص ۱۶۴؛ سنن أبی داود، سجستانی، ج ۴، ص ۱۱۷؛ ینابیع المودة، قندوزی حنفی، ص ۴۳۳ و ۴۶۹؛ به نقل از: منتخب الاثر، لطف الله صافی گلپایگانی، ج ۲، ص ۳۵۲-۳۶۰.
۸۵. ﴿وَمَا قَتَلُوهُ يَقِينًا بَلْ رَفَعَهُ اللَّهُ إِلَيْهِ وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا﴾؛ نساء / ۱۵۷ و ۱۵۸.
۸۶. ر.ک: همان، لطف الله صافی گلپایگانی، ج ۳، ص ۱۱۲-۱۱۴.
۸۷. «و أما الظهور الفرج فانه الى الله تعالى ذكره و كذب الوقتون»؛ کمال الدین، شیخ صدوق، باب ۴۵، ح ۴.
۸۸. ر.ک: من لا يحضره الفقيه، شیخ صدوق، بیجا، انتشارات اسلامی، قم، ۱۴۱۳ق، ج ۱، ص ۲۷۲؛ وسائل الشیعه، شیخ حر عاملی، ج ۷، ص ۳۸۱.

۸۹. ر.ک: الغيبة، شیخ طوسی، ص ۴۵۳؛ کمال الدین، شیخ صدوق، ج ۲، ص ۶۵۳.
۹۰. ر.ک: همان، شیخ صدوق، ج ۲، ص ۳۷۲؛ فرائد السمطين، محمد حمونى، ج ۲، ص ۶۱؛ ینایع المودة، قندوزى حنفى، ص ۴۵۴؛ به نقل از: منتخب الاثر، لطف الله صافى گلپایگانى، ج ۲، ص ۱۸۸.
۹۱. ر.ک: الغيبة، شیخ طوسی، ص ۴۵۴؛ الدرّ المنتور، جلال الدین سیوطی، ج ۵، ص ۲۴۱؛ به نقل از: منتخب الاثر، لطف الله صافى گلپایگانى، ج ۳، ص ۱۲۴ - ۱۲۹.
۹۲. ر.ک: الکافی، محمد بن یعقوب کلینی، ج ۱، ص ۴۷۱؛ المناقب، ابن شهر آشوب، ج ۴، ص ۱۸۹.
۹۳. ر.ک: بحار الانوار، علامه مجلسی، ج ۵۳، ص ۱۱؛ نگین آفرینش، ص ۱۷۱.
۹۴. ر.ک: کشف الغمّه، على بن عيسى اربلى، ج ۲، ص ۴۶۳؛ الغيبة، شیخ طوسی، ص ۴۷۱.
۹۵. ر.ک: در محضر آیت الله العظمی بهجت، محمد حسین رخشاد، ج ۲، ص ۴۱۸.
۹۶. ر.ک: الغيبة، شیخ طوسی، فصل ۸، ح ۴۹۳.
۹۷. بحار الانوار، علامه مجلسی، ج ۵۳، ص ۳۹.
۹۸. ر.ک: مفاتیح الجنان، شیخ عباس قمی، دعای عهد.
۹۹. «اللهم ان حال بيني و بينه الموت الذي جعلته على عبادك حتماً مقضياً فاخرجني من قبري مؤتزرأ كفنى شاهراً سيفى مجرداً قناتى ملتباً دعوة الداعى فى الحاضر و البادى»؛ همان.
۱۰۰. الايقاظ من الهجعة، ص ۴۰۰؛ به نقل از: يكصد پرسش و پاسخ پیرامون امام زمان ﴿عجل الله تعالى فرجه﴾، علیرضا رجائی تهرانی، چاپ نهم، نبوغ، قم، ۱۳۸۱، ص ۲۳۱.
۱۰۱. ر.ک: نجم الثاقب، محدث نوری رحمته الله، ص ۳۸۳.
۱۰۲. ر.ک: مسجد مقدس جمکران تجلیگاه صاحب الزمان ﴿عجل الله تعالى فرجه﴾، سیر جعفر میرعظیمی، چاپ اول، مسجد مقدس جمکران، قم، ۱۳۷۸.
۱۰۳. پرسش های شما و پاسخ های آیت الله بهجت، حامد اسلام جو، چاپ دوم، طوبای محبت، قم، ۱۳۸۶، ص ۶۰.
۱۰۴. ر.ک: تمثیلات، محسن قرائتی، ص ۳۰ و ۱۱۲.

معرفتی کتاب:

«حل المسائل نماز» / پاسخ‌های کوتاه به ۴۰ پرسش مهم جوانان

- چرا باید نماز بخوانیم؟

- چرا باید عربی بخوانیم؟

- چرا نمی‌شود به جای نماز کار دیگری کرد؟

- چرا در نماز حواسمان پرت می‌شود؟ راه درمانش چیست؟

- از کجا بدانیم نماز ما قبول شده یا نه؟

- نماز خوب و کامل چه شرایطی دارد؟

- آیا ممکن است کسی نماز بخواند ولی خدا او را دوست نداشته باشد؟

- اگر نماز مانع گناه است، پس چرا بعضی نمازخوان‌ها گناه می‌کنند؟

- اگر تا به حال نماز نمی‌خواندیم چه کار باید بکنیم؟

- راهکار واقعاً عملی برای رهایی از وسوسه شیطان در نماز کدام است؟

پاسخ بسیاری از سؤالات شما درباره نماز در این کتاب آمده است.

مرکز پخش: انتشارات احمدیه ۰۹۱۲۵۵۳۸۳۸۶

معرفتی کتاب:

«در محضر پیامبر ﷺ» / مصاحبه‌ای صمیمی با حضرت محمد (ص)

آیا تا به حال سؤالی بوده که بخواهید از پیامبر خدا ﷺ پرسید و نظرشان را بدانید؟ ما هر سؤالی که به ذهنتان برسد از حضرت پرسیده‌ایم:

- شما در خانه چگونه رفتار می‌کنید؟

- کدامیک از خوردنی‌ها و نوشیدنی‌ها را دوست دارید؟ بیشتر چه غذا و میوه‌ای؟

- چگونه گناهان خود را جبران کنیم؟

- آیا عصبانی هم می‌شوید؟ در آن موقع چه کار می‌کنید؟

- آیا مشکل مالی داشته‌اید؟ چه کار کرده‌اید؟

- چه کار کنیم خدا ما را دوست بدارد؟

- در جامعه مدرن راه دوری از گناه (مخصوصاً گناهان چشمی) چیست؟

- شما که بهشت و جهنم را از نزدیک دیده‌اید، از آنجا برایمان بگویید؟

ما از میان سخنان پیامبر اعظم ﷺ پاسخ بیش از ۲۰۰ سؤال دیگر را هم یافته‌ایم.

مرکز پخش: انتشارات احمدیه ۰۹۱۲۵۵۳۸۳۸۶

معرفتی کتاب:

«پیام بر من» / چهل قدم با پیام بر

معتقد بود خوش اخلاقی انسان را بهشتی می‌کند. حتی اگر یهودی بوده باشی! همین هم شد. حکم اعدام یهودی را که صادر کرد، فرشته نازل شد: به خاطر اخلاق خوبش، از او گذشتیم.

یهودی در دم، مسلمان شد. پیام بر گفت: اخلاق خوب، عاقبت بخیرش کرد.

■ در حجة الوداع پشت سر پیام بر سوار بود. اما وقتی کاروان زنان می‌گذشت، چشمش هم دنبال کاروان رفت. پیام بر نگذاشت. دستش را گذاشت روی صورت فضل بن عباس. دو بار این کار را کرد تا از نگاه بد بازش دارد. چون اهل عمل هم بود. نمی‌خواست کسی به گناه بیفتد.

با اینحال معتقد بود: امر به معروف و نهی از منکر کنید، هر چند اهلش نباشید.

اینها بخشی از کتاب «پیام بر من» است. بیش از ۸۰ داستان و حدیث از رسول مهربانی.

مرکز پخش: انتشارات احمدیه ۰۹۱۲۵۵۳۸۳۸۶